

PAULO TỸ CARTA HAN: CORINTO TÁ KE AG MỸ CARTA VÊ

¹ Paulo tỹ rá vễ. Isỹ ẽmã tỹ *Corinto* tá ke ag mỹ rán hã vễ. Kỹ ẽg régre tỹ *Sóstenes* vỹ inh mré rán mũ gé. Topẽ hã ne inh kuprẽg', kỹ tóg inh jé prẽr, *Jesus Cristo* tỹ inh fẽg jé, sỹ tỹ ti *apóstolo* jẽ jé sir. Hã kỹ sóg ãjag mỹ rán mũ. ² *Corinto* tá ãjag tóg vễnh mãn tĩ, Topẽ vĩ mẽ jé. Topẽ tũ vỹ tỹ ãjag nỹtĩ. ãjag jé tóg prẽr, ãjag tỹ tỹ *Jesus Cristo* mré ke nỹtĩn jé.

Vễnh kar mỹ ke vễ gé, vễnh rá tag ti, ù tỹ hẽ tá ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* jiji tó tĩ ag mỹ, fag mỹ ke gé. Vễnh kar *Senhor* vễ, kỹ tóg tỹ ẽg *Senhor* nĩ gé.

³ Topẽ mỹ sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag tar han jé, ti tỹ ãjag krĩ kuprãg jé, ẽg jóg mág ti, ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* jóg ti.

Topẽ tỹ ẽg mỹ nén han mũ tỹ há nĩ

⁴ Kurã kar ki sóg ãjag to Topẽ mỹ: “há ti nĩ, ã tỹ *Jesus Cristo* tigrĩn ag tar han kỹ, fag ke gé”, he tĩ.

⁵ Ti tigrĩn ãjag tóg ùn riko ag ri ke nỹtĩ, nén kar to mỹr, Topẽ vĩ to, vễjyre há kar to. Ki kanhró ãjag tóg nỹtĩ. ⁶ *Cristo* kãme ki kanhró ãjag tóg nỹtĩ mỹr, to tar ãjag tóg nỹtĩ. ⁷ Hã kỹ Topẽ kuprĩg tỹ ẽg mỹ nén nĩm tĩ ẽn vỹ tũ' he vãnh nĩgtĩ, ãjag mỹ. Ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* vễnh ven mãn ke ẽn jãvãnh ãjag tóg mũgtĩ gé, ti kãtĩg ke ti. ⁸ Ti hã vỹ ãjag tar han mũ', ãjag tỹ ti tovãnh tũ nĩ jé, ãjag tỹ kygnẽg tũ nĩ jé. Kỹ ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tóg ti kãtĩg mãn kỹ ãjag tỹ kygnẽ ja tũ ẽn venh ke mũ sir. ⁹ Topẽ ne fagrĩnh mỹ

vĩ vãnh nĩgtĩ'. Ājag jé tóg prēr, ājag tỹ tỹ ti kósin tỹ *Jesus Cristo* mré ke nỹtĩ jé, ěg *Senhor* mré ke.

Věnh kãpãm kỹ nỹtĩnh ke tũ

¹⁰ Inh kanhkã', věnh vĩ pir han nĩ. ěg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* jiji ki sóg ājag mỹ: věnh kãpãm sór tũg nĩ. Vějykre pir han nĩ, he mũ.

¹¹ Inh kanhkã, ājag to sóg věnh vĩ jagy mẽ. *Cloe* fi mré ke fag vĩ inh mỹ tó. Kỹ fag tóg inh mỹ ājag tỹ věnh kãpãm sór mũ kãmén, ājag tỹ jagně to jũ sór mũ ti. ¹² Tag mẽ sóg, ha mẽ: ājag kã mũ ù tóg něji: “tỹ sóg *Paulo* mré ke nĩ,” he tĩ. Kỹ ù tóg něji: “tỹ sóg *Apolo* mré ke nĩ,” he tĩ gé. Jãvo ù tóg: “tỹ sóg *Pedro* mré ke nĩ,” he tĩ, kỹ ù tóg: “tỹ sóg *Cristo* mré ke nĩ,” he tĩ gé. ¹³ *Cristo* mỹ věnh kãpãm kỹ nĩ? Vó. Inh hã mỹ ājag jagfy krunh to sa? Vó. Inh jiji tó kỹ ājag mỹ věnh kygpe kỹ nỹtĩ', isỹ tỹ *Paulo* nĩn kỹ'? Vó, hã tũ vē.

¹⁴ Ũri sóg Topě mỹ: “ag kygpe ja tũ inh nĩ, kỹ tóg há tĩ,” he tĩ. ¹⁵ Kỹ ag tóg iso: “ti jiji tó kỹ sóg kype kỹ nĩ,” henh ke tũ nĩ, he sóg tĩ. *Crispo* hã kype inh, kar kỹ *Gaio* ti ke gé, ¹⁶ kar kỹ *Estéfanas* fag gé. Kar inh ù kygpég tũ nĩ, hỹn, he sóg. ¹⁷ *Cristo* pijé inh mỹ: “ha ag kygpenh tĩg,” he ja nĩ'. Inh mỹ tóg: “ha ag mỹ inh vĩ kãmén tĩg,” he ja nĩ. Kỹ sóg tó tĩgtĩ. Hã ra sóg ón kỹ tỹ vēme kanhró han vãnh nĩgtĩ. Ke tũ nĩ mũ ra *Cristo* tỹ krunh to sa ja ěn vĩ tỹ nén ù tũ nĩ ve nĩ sir.

Jesus tỹ krunh to sa ja hã tónh ke

¹⁸ Ũ mỹ ěg tóg věnh kagtĩg nỹtĩ ve nĩ, ěg tỹ *Jesus* tỹ krunh to sa ja ěn tó kỹ. Hã ra ag tỹ nũgme ki vár ke vē. Ag jãvo tóg ěg mỹ tỹ Topě tỹ há nĩ, *Jesus* tỹ krunh to sa ti. Hã tigrĩn ěg krenkren kỹ nỹtĩ. ¹⁹ Hã

kỹ tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ. “Ûn kanhró mág ag jykre tỹ sóg tũ' henh ke mũ, ha vem nĩ, ùn vènh kanhrãn mág han mũ ag tỹ ke gé,” he tóg, Topẽ ti.

²⁰ Hã kỹ ón kỹ ùn kanhró mág ag pijé tỹ nén ù nỹtĩ. Ëg tỹ tag ki nén ù ki kanhrãn mũ to tóg: “nén ù tũ vè,” he ja nĩgtĩ, Topẽ ti. “Krĩ tũ ag nỹtĩ, ù tỹ tag hã nón mũ sór mũ ag,” he tóg.

²¹ Topẽ tỹ nén to jykrén mũ vỹ ge nĩ, ha mẽ. Ëg tỹ vèsóg ki Topẽ to jykrén sór mũ ra ãg tóg ti ki kanhrãn ja tũ nĩgtĩ, ãg tỹ ga kri mũn kỹ. Hã kỹ Topẽ tóg ãg tỹ ti vĩ mẽ kỹ kri fi kỹ ãg kren han mũ. Hã kỹ Topẽ tóg ag mỹ krĩ tũ nĩ ve nĩ, ù tỹ ki kagtĩg ag mỹ.

²² *Judeu* ag ne ãg tỹ nén ve vãnh ve sór mũ', ag tỹ Topẽ jykre ki kanhrãn jé. Kỹ fóg ag ne ón kỹ ti jykre to vémén sór mũ'. ²³ Ag jãvo ãg tóg nén pir hã tó tĩ, hã vỹ: *Cristo* tỹ krunh to sa kỹ ter ja ti, he mũ. *Judeu* ù ag tóg jëgryg tĩ, ti krunh ti, jãvo ãg tóg fóg ù ag mỹ krĩ tũ nĩ ve nĩ, kanhgág ù ag mỹ ke gé.

²⁴ *Judeu* kã mĩ ù ag tóg kuprëg kỹ nỹtĩ jãvo, fóg ag kã mĩ ke gé, kanhgág ag kã mĩ ke gé, fag ke gé. Ag hã mỹ tóg há tĩ, *Cristo* tỹ krunh to sa kỹ ter ja ti. Ëg hã vè. Topẽ jykre tar hã vè. ²⁵ Topẽ krĩ tũ nĩ ve vỹ ãprã ke krĩ há nĩ ve kãfór nĩ mỹr. Ti hã ne ti pir mỹ krĩ há nĩ'. Kỹ Topẽ krój nĩ ve vỹ ãprã ke ag tar nĩ ve kãfór nĩ gé. Topẽ hã ne ti pir mỹ tar nĩ'.

Topẽ tỹ ãg kuprëg, ãg tỹ tỹ nén ù tũ ra

²⁶ Inh kanhkã', vèso jykrén. Topẽ vỹ ãjag jé prër. ãjag kã mĩ ùn kanhró mág ag vỹ pipir nỹtĩ. Ûn mág ag vỹ pipir nỹtĩ gé, ùn mág krë ag ke gé, fag ke gé. Û tỹ ge kuprëg mág tũ ti nĩgtĩ, Topẽ ti. ²⁷ Û tỹ ùn mág ag mỹ krĩ tũ nĩ ve ag hã kuprëg ti tĩ mỹr, ùn vènh

kagtīg ag. Ti tỹ ùn krĩ há ag mỹ'a han sór vë. Kỹ tóg tag ki ùn krój nỹtĩ ag kuprëg, ùn tar ag mỹ'a han jé. ²⁸ Hã jé Topë tóg ù tỹ tag ki jagtar nỹtĩ ag kuprëg. Ùn mág ag tỹ ëg ve kỹ ëg tóg ag mỹ jagtar nỹtĩ. Nén ù tũ vỹ tỹ ëg nỹtĩ. Hã ra Topë tóg ëg kuprëg mũ, ti tỹ ùn mág ag vỹ tỹ tũ' hen jé. ²⁹ Hã kỹ ù tóg Topë mỹ: “ùn mág vỹ tỹ inh nĩ, há inh nĩ,” henh ke tũ pë nĩ, ëg tỹ kejën ti ve kỹ. Hã jé Topë tóg ùn jagtar ag kuprëg. ³⁰ Topë mré ke vỹ tỹ ëg nỹtĩ, ha mẽ, ëg tỹ tỹ *Jesus Cristo* mré ke nỹtĩn kỹ. Topë hã vỹ ëg krĩ há han mũ', ti hã vỹ ëg mỹ vënh pãte fón mũ', *Jesus* tugrĩn. Ti hã ne ëg krenkren han mũ'. Topë tỹ ti mỹ vëjykre nĩm hã vë, ti tỹ ëg tỹ tag han jé, ³¹ ù tỹ rán kỹ nĩ tag ti, hã vỹ: “ãjag tỹ ù to: ùn mág vỹ tỹ ti nĩ, he sór kỹ ëg *Senhor* ti tóm nĩ,” he mũ, Topë vỹ rán ki.

2

Paulo tỹ krój nĩ

¹ Inh kanhkã', ãjag ki sóg jun ja nĩ, sỹ ãjag mỹ Topë jykre tó jé. Inh pijé ãjag mỹ ón kỹ: “*estudo* mág inh nĩ, kỹ inh ki kanhró mág nĩ,” he ja nĩ. ² Nén pir hã tỹ sóg ãjag mỹ tó ja nĩ, hã vỹ: *Jesus Cristo*, he mũ, ti tỹ krunh to sa kỹ ëg jagfy ter ja ën ti. ³ Krój ja inh nĩ, sỹ ãjag ki jun kỹ. Mũmëg ja inh nĩ. Kanë jur han ja inh nĩ. ⁴ Isỹ ãjag mỹ Topë vỹ tó kỹ inh pijé vënh vỹ sĩnvĩ tỹ ãjag krĩn sór ja nĩgtĩ'. Topë kuprĩg tỹ inh jagrë nĩ hã tỹ sóg ãjag mỹ tó ja nĩgtĩ', ti jykre tar tỹ. ⁵ Hã kỹ ãjag pijé ëprã ke jykre há ki ge jëg', ëprã ke tỹ nén to jykrén mũn ki'. Hỹ, hã ra ãjag tóg Topë jykre tar ki ge jëg, mỹr'.

Topë kuprĩg tỹ nén ki kanhró nĩ

⁶ Jãvo sóg ù tỹ *Jesus* ki kanhró mág ag mỹ Topẽ ví tó tĩ gé, ù tỹ to jykrén há ag mỹ. Hã ra ti pijé tỹ êprã ke ví nĩ'. Ga kri ke ag jykre tó tũ sóg nĩgtĩ. Tũ' he jé tóg ke mũ, ùri ùn mág ag ví ti. ⁷ Topẽ ví hã tó sóg tĩ mỹr'. Ēn tỹ ěg vėsóg ki ki kanhrãn ke tũ nĩ. Hã ra Topẽ tóg vãsỹ to jykrén mũ. Ga tỹ kã nĩ to hã tóg to jykrén mũ, ěg tỹ ti ví ki kanhrãn jé, ěg tỹ ti jykre ki kanhró tugrĩn tỹ ùn mág nỹtĩ jé. ⁸ Ûri ùn mág ag pijé ki kanhró nỹtĩ', Topẽ jykre tag ki'. Ag tỹ ki kanhró nỹtĩ ra ag pijé *Jesus* tỹ ka to ti sanh mũ vė', ěg *Senhor* tỹ, ù tỹ vėnh kar kãfór nĩ tag tỹ. Hã ra ag tóg ti ki kagtĩg nỹtĩn kỹ krunh to ti sa ja nĩgtĩ. ⁹ Hã ra tóg rán kỹ nĩ, Topẽ ví rán ki, hã vỹ: “Topẽ tóg ěg mỹ nén ù há han ja nĩ, ù tỹ ti to há kar mỹ mỹr,” he mũ. “Û pijé tag ve ja nĩ ver'. Û pijé tag mẽ ja nĩ ver'. Ēprã ke ag pijé to jykrén ja nĩ ver'. Topẽ hã ne to jykrén ja nĩgtĩ,” he ja tóg nĩgtĩ.

¹⁰ Kỹ tóg ěg hã mỹ tó ja nĩ. Ti kuprĩg tỹ tóg ěg kanhrãn ja nĩ, to. Ti kuprĩg vỹ nén kar to jykrén tĩgtĩ, Topẽ tỹ nén to jykrén mũ mré hã. ¹¹ Ge ti nĩ, ha mẽ. Ēprã ke tỹ nén to jykrén mũ ki kanhró ěg tóg nĩ. Kỹ ěg ne tỹ ki kanhrãn tĩ'? Ěg krĩ tỹ ěg ki kanhrãn tĩ. Hã ra Topẽ kuprĩg vỹ Topẽ tỹ nén to jykrén mũ ki kanhrãn kãn tĩ. Û tỹ Topẽ kuprĩg tỹ jagrẽ tũ ěn pijé ki kanhrãn ke mũ'. ¹² Hã ra Topẽ pijé êprã ke kuprĩg tỹ ěg mỹ ěg jagrẽ han'. Topẽ kuprĩg tỹ tóg ěg mỹ ěg jagrẽ han, ěg tỹ ti tỹ ěg mỹ nén nĩm mũ ki kanhró nỹtĩ jé. Ti hã vỹ ěg kren han sór mũ, ěg tỹ vėnh kren han ki kagtĩg ra.

¹³ Hã tó sóg tĩ. Ēprã ke ví pijé'. Topẽ kuprĩg ví vė. Hã kỹ sóg ti kuprĩg hã tỹ ti jykre kãmén tĩ. ¹⁴ Ēprã

ke ag pijé Topě kuprīg to há nýtī', ti jykre to'. Ag mý tóg tŷ Topě krī tũ nĩ ve nĩ. To jykren há han ki kagtīg ag nýtī, ag tŷ Topě kuprīg tŷ jagrē tũ nýtīn kŷ. ¹⁵ Ũ tŷ ti kuprīg tŷ jagrē nĩ ěn hã ne nén kar to jykren há han tĩ'. Kŷ ũ pijé ěg tŷ nén han mũ ěn ki kanhró nĩ', ti tŷ vég mũ ra, ti tŷ Topě kuprīg tŷ jagrē tũ nĩn kŷ.

¹⁶ Hŷ, ũ nŷ hŷn Topě tŷ nén to jykren mũ ki kanhró nĩ'? Ũ nŷ hŷn Topě kanhrãn mũ'? Ũ tŷ ti kanhrãn mũ venh ke tũ ěg tóg nĩ. Jãvo *Cristo* hã ne ěg kanhrãn tĩ'.

3

Topě mŷ rãnrãj tĩ ag tŷ jagně ri ke

¹ Inh kanhkã', inh pijé ãjag mŷ Topě jykre tó kãn ja nĩ ver', sŷ ãjag mŷ tó sór mũ ra. Ũ tŷ Topě kuprīg tŷ jagrē tũ ri ke vŷ tŷ ãjag nýtī. Ğir ri ke vŷ tŷ ãjag nýtī, ãjag tŷ *Cristo* jykre to tar tũ nýtīn kŷ. ² Hã kŷ sóg ãjag mŷ *leite* ri ke hã ven ja nĩ, sŷ ãjag mŷ Topě vĩ tó kŷ. Inh pijé ãjag mŷ vējěn tar ri ke ven ja nĩgtĩ', ãjag tŷ ver to tar tũ ja nýtīn kŷ. Kŷ ãjag tóg ũri to tar tũ nýtī gé. Ver ãjag tóg Topě kuprīg tŷ jagrē tũ nýtī ve nĩ. ³ Hã kŷ ãjag tóg vēnh kãpugpóv kŷ nýtī, ãjag tŷ jagně to jũ nýtīn kŷ. Hã ki ãjag tóg ěprã ke jykre han tĩ. Hã ki ãjag tóg ti tŷ jagrē tũ nýtī ve nĩ. ⁴ Kŷ ãjag kã mĩ ũ ne tóg: "*Paulo* mré ke vŷ tŷ inh nĩ," he tĩ'. Kŷ ũ tóg: "jãvo sóg tŷ *Apolo* mré ke nĩ," he tĩ gé'. Ěprã ke jykre hã vē, ãjag jykre tag ti.

⁵ Ũ nŷ tŷ *Apolo* nĩ', jo ũ nŷ tŷ inh nĩ', hã vŷ: *Paulo*, he mũ? Topě mŷ rãnrãj tĩ vŷ tŷ ěg nýtī. Kŷ ãjag tóg ěg vĩ kri fi kŷ *Jesus* ki ge ja nĩgtĩ, ěg *Senhor* tŷ ãjag krīn kŷ. Ti hã vŷ ěg mŷ ěg rãnrãj nĩm ja nĩ. ⁶ Topě

vĩ krãn inh, ãjag kã ki. Kÿ *Apolo* vÿ ki gónh. Hã ra ù tÿ ti mog han mũ vÿ tÿ Topẽ nĩ. ⁷ Hã kÿ ù tÿ krãn mũ pijé tÿ ùn mág nĩ!. Û tÿ ki gónh mũ pijé tÿ ùn mág nĩ gé!. Pir ti nĩ, ùn mág ti, hã vÿ: Topẽ, he mũ, ù tÿ ãg mog han mũ ên ti. ⁸ Û tÿ krãn mũ vÿ ù tÿ ki gónh mũ ên ri ke nĩ. Kanhkã tá ãg tóg ãg rãnrãj kaja venh ke mũ. Sÿ krãn ja kaja ve jé sóg ke mũ, jãvo tóg ti tÿ ki gónh ja kaja venh ke mũ gé. ⁹ Topẽ hã mré ãg tóg rãnrãj mũgtĩ. Topẽ japÿ ri ke ãjag nÿtĩ.

Topẽ tÿ ãg rãnrãj tugnÿm ke

Kÿ ãjag tóg ti tÿ ãn han mũ ri ke nÿtĩ gé. ¹⁰ Đn tÿ kri jẽ jafã ri ke han inh, ãn krofrog ri ke ti, sÿ ãjag mÿ ti jykre tó kÿ, Topẽ tÿ to inh krãn kÿ. Kÿ sóg to jykren há han, sÿ ãn tÿ kri jẽ jafã ri ke ên tar han jé. Kÿ tóg ãjag kã mũ kri ãn ri ke han mũ sir, ti tÿ isÿ ãjag kanhrãn nón ãjag kanhrãn kÿ. ¹¹ Đn tÿ kri jẽ jafã ri ke ên vÿ pir nĩ, hã vÿ: *Jesus Cristo*, he mũ, hã kÿ sóg ãjag mÿ ti kãmén há han. Û venh ke tũ ãg tóg nĩ. ¹² Kri ãg tóg ãn ri ke hynhan tĩ. Û tóg *ouro* tÿ han mũ, ù tóg *prata* tÿ han mũ, ù tóg pó sÿnvĩ tÿ han mũ, ù tóg ka tÿ han mũ, ù tóg re tÿ han mũ, ù tóg êkré fár tÿ han mũ. ¹³ Kurã tÿ ãgno kã ãg tóg ãg rãnrãj jykre venh ke mũ, hã vÿ: ãg tÿ ù mÿ ti vĩ kãmén há han ja ti, he mũ. Pĩ vÿ ãg rãnrãj kókén ke mũ, kÿ ãg tóg pĩ ki ãg rãnrãj jykre venh ke mũ. ¹⁴ Pĩ tÿ ti kókég tũ nĩn kÿ ãg tóg ti kaja venh ke mũ sir. ¹⁵ Pĩ tÿ ti kókén kÿ ãg tóg ãg rãnrãj kren ke mũ sir. Ge ra ãg hã tóg kren ke mũ. Kÿ tóg ãg tÿ pĩ ki kren ri ke nĩ sir.

16 Ha mẽ, Topẽ ãn ri ke ãg nýtĩ, Topẽ kuprĩg tỹ ãg kã kã jẽn kỹ. Ājag mỹ tag ki kagtĩg? Ki kagtĩg nýtĩ ve ājag nĩ. 17 Ũ tỹ Topẽ ãn kókég mũ ãn kókén jé tóg ke mũ, Topẽ ti. Ti tũ vẽ mỹr, ti ãn ti. Ēg hã vẽ.

Ēg pijé jagnẽ kãfór nýtĩ'

18 Kygnẽ tũg nĩ. Vẽso: “ki kanhró mág inh nĩ,” he tũg nĩ. Ājag tỹ ěprã ki kanhró mág nýtĩn kỹ to: “nén ũ tũ vẽ,” hem nĩ, ājag tỹ Topẽ jykre hã ki kanhrãn jé. 19 Ēprã ki kanhró mág ag to Topẽ tóg: “nén ũ tũ vẽ,” he tĩ. Vẽnh kagtũg ag tóg nýtĩ, ti mỹ. Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ: “ěprã ke ag tóg ag mỹ ki kanhró mág nýtĩ ve nĩ. Hã ra Topẽ tóg hã ki ag mỹ ag krĩ tũ nýtĩ ãn ven ke mũ,” he tóg, Topẽ vĩ rá ki. 20 Kỹ ti rá ũ vỹ ge nĩ gé, ha mẽ: “Topẽ vỹ ki kanhró nĩ, ũ tỹ ki kanhró mág ag tỹ nén to jykrén mũn ki. Nén ũ tũ vẽ, ag tỹ nén to jykrén mũ ti,” he tóg mũ gé, Topẽ vĩ rá ki. 21 Hã kỹ ěprã ke jiji tó sór tũg nĩ. Ēg pijé tỹ ũn mág nýtĩ'. Tỹ ãg tóg jagnẽ mré ke kar nýtĩ mỹr. 22 Inh hã vỹ tỹ ājag mré ke nĩ. *Apolo* vỹ tỹ ājag mré ke nĩ gé, *Pedro* ti ke gé. Ga ki ke kar vỹ tỹ ājag tũ nĩ gé, ājag rĩnrĩr nĩ ti ke gé, ājag ter ke ti ke gé, ājag tỹ ũri vég mũ ti ke gé, ājag tỹ vãhã venh ke ti ke gé. 23 Jãvo ājag hã ne tỹ *Cristo* tũ nýtĩ'. Kỹ *Cristo* vỹ tỹ Topẽ tũ nĩ. Vyrmỹ tũ nýtĩ sór tũg nĩ.

4

Apóstolo ag

1 Ājag tỹ ãg to jykrén kỹ tag to jykrén nĩ, ha mẽ. *Cristo* mỹ rãnrãj tĩ vỹ tỹ ãg nýtĩ. Topẽ jykre tó ãg tóg tĩ, ãg tỹ vėsóg ki nén to jykrén vãnh ãn. 2 Kỹ ãg *patrão* tóg nén ũ pir ve sór nĩgtĩ, ãg tỹ ti tũ ki rĩr mũn

kỹ, hã vỹ: ẽg tỹ ki rĩr há han mũ, he mũ. Ge ti nĩ, Topẽ tỹ ẽg ki nén ve sór mũ ti. Ti tũ ki rĩr há han jé ẽg tóg ke mũ. ³ Kĩ tóg ãjag tỹ isỹ nén han mũ to vĩ mũ ra inh mỹ tỹ nén ù tũ nĩ, ẽprã ke ag tỹ inh jykre to vĩ mũ ra. Kĩ isóg inh jykre to: há ti nĩ, he tũ nĩgtĩ gé. ⁴ Inh pijé sỹ ti vĩ mranh mũ ki kanhró nĩ!. Hã ra sóg tag to: “hã kỹ inh jykre vỹ kuryj kar nĩ,” he tũ nĩgtĩ gé. Topẽ hã ne ẽg jykre tugnỹm tĩ!. Hã kỹ tóg ki kanhró kar nĩ. Hã kỹ tóg tónh ke mũ. ⁵ Kĩ ù jykre to vĩ sór tũg nĩ, kurã tỹ ẽgno to hã, ẽg *Senhor* kãtĩg ke to hã. Ti ha ne nén kar vènh ven han kãn ke mũ!, ẽg tỹ vènh vatánh tá nén han mũ mré hã, ẽg tỹ kuty tá nén han mũ mré hã, ẽg tỹ nén ù to jykrén mũ ẽn mré hã ke gé. Kĩ ẽg tóg mẽnh mũ sir, Topẽ tỹ ẽg mỹ vĩ há han ke ti. Vyrmỹ tóg ẽg mỹ tónh ke mũ, ẽg kar mỹ, ẽg tỹ nén han ja ti.

⁶ Inh kanhkã!, Topẽ vĩ rá pãtén sór tũg nĩ. Û tỹ ãjag kanhrãn mũ to: “Topẽ vĩ tó tĩ ag kãfór vỹ tỹ ti nĩ,” he tũg nĩ. ãjag tỹ to jykrén há han jé, hã jé sóg vènh hã to tag rán, ãjag mỹ, *Apolo* to ke gé, ẽg tỹ jagnẽ ri ke nỹtĩ tag ti. ⁷ Ẽg tỹ jagnẽ kãfór han sór kỹ ẽg tóg ón kỹ ke tĩ. Ha vé, Topẽ vỹ ẽg mỹ ẽg tũ vin kãn. Ẽg tỹ vèsóg ki mãn ja pijé!. Kĩ ãjag tỹ ne jé to: “isũ vẽ,” he sór nẽ? Tỹ tóg Topẽ tỹ ãjag mỹ nĩm tũ nĩ ve nĩ, ãjag tỹ to: “isũ vỹ ã tũ kãfór nĩ,” hen kỹ.

⁸ Tỹ ùn há nỹtĩ ve ãjag nỹtĩ, vènh mỹ. Riko nỹtĩ ve ãjag nỹtĩ, vènh mỹ. Tỹ ùn mág nỹtĩ ve ãjag nỹtĩ vènh mỹ, inh jãvo. Hỹ, há ti nĩ vè, ãjag tỹ tỹ ùn mág nỹtĩ ra. Kĩ sóg ãjag mré tỹ ùn mág nĩnh ke mũ gé vè vè. Hã ra tóg ke tũ tĩ. ⁹ *Jesus* tỹ ùn fẽg mũ vỹ tỹ inh nĩ, *apóstolo* vỹ tỹ inh nĩ. Hã ra tóg sỹ to jykrén mũ ra, Topẽ tỹ isỹ ùn jykre kórég ag ri ke han nĩ ve

nĩ, ag tỹ ãn kãgtén mũ ãn ag ri ke. Vẽnh kar ne tóg isugnỹm tĩ', ãprã ke kar, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ag kar ke gé mỹr. ¹⁰ Krĩ tù nĩ ve sóg nĩ mỹr, *Cristo* tigrĩn. Inh jãvo ãjag tóg krĩ há nỹtĩ ve nĩ, *Cristo* jykre ki. Krój inh nĩ, jãvo ãjag tóg tar nỹtĩ ve nĩ. ãjag to ag tóg vĩ há han tĩ, jãvo ag tóg iso é he tĩ. ¹¹ Hã kỹ sóg kókĩr mũ, ùri. Kur tũ sóg nĩ gé. Iso kry ag tóg ke gé. Jamã tũ sóg nĩ gé. ¹² Ron sóg tĩ gé, sỹ inh rãnrãj ki ijẽn ven jé. Ag tỹ iso é he mũ ra sóg ag mỹ nén ù há tó tĩ, Topẽ tỹ ag mỹ han jé. Ag tỹ inh vóg kónãn kỹ sóg ag mỹ vẽn nenh tũ nĩgtĩ. ¹³ Ag tỹ iso féfé he mũ ra sóg komẽr hã ag mỹ vĩ tĩ, ag jũ tỹ tũ' he jé. Vãfár ri ke inh nĩ, vẽn kar mỹ, ag tỹ nén fón tĩ kar ri ke inh nĩ.

¹⁴ Inh pijé ãjag mỹ'a han sór mũ'. Hã ra sóg ãjag mỹ tag rán, sỹ ãjag jyvẽn jé, ãjag tỹ tỹ inh krẽ ri ke nỹtĩn kỹ, sỹ ãjag to há tãvĩ nĩn kỹ. ¹⁵ Û tỹ ãjag kanhrãn sór mũ vỹ e nỹtĩ, ù tỹ *Cristo* jykre tỹ ãjag kanhrãn sór mũ ag. *Mil* (ke) kãfór ag nỹtĩ, hỹn. Hã ra sóg pir nĩ, sỹ ãjag panh ri ke nĩn kỹ, isỹ ãjag mỹ *Jesus Cristo* kãmén kỹ, ti tỹ sỹ ãjag hynhan ri ke nĩn kỹ. ¹⁶ Hã kỹ sóg ãjag jyvẽn mũ, ãjag tỹ sỹ nén han mũ han jé. ¹⁷ Hã jé sóg *Timóteo* jẽnẽ, ãjag to. Inh kósin ri ke ti nĩ. Ti to inh há tãvĩ nĩ. Kỹ tóg ãg *Senhor* jykre to tar nĩ. ãn hã vỹ ãjag mỹ tó mãn ke mũ, isỹ *Jesus Cristo* japry jagma tĩ ti, isỹ ti jamĩn jagma tĩ ti, isỹ *igreja* kar ki ke ag kanhrãn tĩ ti, ãmã kar mũ hã.

¹⁸ Jãvo ãjag kã mũ ù tóg vêsỹ ãn mág han sór mũ, iso: “kãtĩg ke tũ pẽ ti nĩ,” hen kỹ. ¹⁹⁻²⁰ Hã ra sóg kãnhmar ãjag to pasan hã kãtĩg ke mũ, ha vem nĩ, ãg *Senhor* tỹ: “hã tĩg,” hen kỹ. Kỹ sóg ag jykre venh ke mũ, vêsỹ ãn mág han mũ ag. ãg pijé ù vỹ tỹ Topẽ tỹ

tỹ ãg pã'i nĩ ãn vэг tĩ'. Hã ra ãg ti jykre tar hã tỹ vэг tĩ. Hã kỹ inh pijé ag vĩ mẽ sór mũ ver'. Ag jykre tar ve sór inh mũ, ù tỹ vēsỹ ùn mág han mũ ag. ²¹ Kỹ isỹ ãjag tá jun kỹ ne nỹ hỹn ãjag mỹ há nĩnh mũ? Inh mỹ ka va tĩg mũ', ãjag mrãnmrãn jé? Inh mỹ ãjag mỹ vĩ há han ke mũ', koměr hã, ãjag tỹ tỹ inh fe nỹtĩn kỹ? Ha to jykrén.

5

Ûn prũg kónãn mũ

¹ Nén ù tóg mẽ há tĩ ãjag to. Nén ù vãnh mỹ han ãjag nẽji tĩ. Hã ra tóg kórég pẽ nĩ. Tag mẽ inh, ha mẽ: ãjag kã mũ ù tóg nẽji ti panh prũ fi tỹ prũg mũ. Û tỹ Topẽ jykre ki kagtĩg ag pijé ti ri ke han tĩ', ti jykre kórég tag ti'. ² Hã ra ãjag tóg to fe kaj tũ nỹtĩgtĩ. Vēsỹ ùn mág han sór ãjag tóg mũgtĩ, vễjykre kórég tag tỹ ãjag kã mũ ù kã kã nĩ ra. ãjag ne tóg vēsỹrénh tũ nỹtĩgtĩ', ãjag tỹ ù tỹ ti kórég tỹ ge han mũ ãn kutẽm jé, ãjag kã mũ. ³ Ha mẽ, ãg tỹ ti tỹ nén han ke to inh jykrén huri, sỹ ãjag mré nĩ tũ ra ver. Sỹ ãjag mré nĩ ri ke han sóg tĩ, sỹ ãjag mré ti to jykrén kỹ. Û tỹ vễjykre pãno tỹ ge han mũ ãn tỹ tag han nĩ, ha mẽ. ⁴ Vãnh mãn jé ãjag tóg ke mũ. Jo sóg ãjag mré nĩ ri ke han mũ, ãjag vãnh mãn ki. ãn ki ãg *Senhor* tỹ *Jesus* vỹ ãjag mỹ vễjykre nĩm ke mũ. Kỹ ãjag tóg sir *Jesus* jiji tó kỹ ⁵ ùn jykre kórég ãn fẽg ke mũ, *Satanás* mỹ, ti tỹ ti fár kókén jé. Kỹ tóg hẽn ri ke mũn to jykrén mãn ke mũ. Kỹ ti kuprĩg vỹ kren ke mũ, ãg *Senhor* tỹ *Jesus* kurã ãn kã.

⁶ ãjag tỹ vęsõ: “há ãg nỹtĩ,” he mũ ra ti pijé há nĩgtĩ'. Ha mẽ, *fermento* sĩ tỹ ãmĩ jãgja kỹ tóg sòn ke

kỹ mog tĩ. Tag to jykrén. ⁷ Hã kỹ fón kãn nĩ, ẽmĩ jãgja si ti, ãjag tỹ ẽmĩ tãg han jé. Ûn jãgja tũ ri ke ãjag nỹtĩ, ãjag jykre ti, ti há nĩn kỹ. Kỹ vễjykre kórég fón kãn nĩ. *Cristo* vỹ ẽg jagfy ter mỹr.

Ëg tỹ *Páscoa* kã *cordeiro* tãnh tĩ ẽn ri ke ti nĩ, *Jesus* ter ti. ⁸ Ëg tỹ fénhta ẽn ko jé ẽg tóg ẽmĩ jãgja si fón kãn tĩ. Kỹ kem nĩ gé, hã vỹ: vễjykre pãno tovãnh, he mũ, nén ù vễnh mỹ han mãn tũg, he mũ, ãjag tỹ ẽmĩ jãgja tũ ri ke nỹtĩ jé, hã vỹ: vễjykre kuryj, vễjykre pir, he mũ.

⁹ Hã jé sóg ãjag mỹ rán ja nĩ, ãjag tỹ ù tỹ nén ù vễnh mỹ han mũ ag mré mũ tũ nĩ jé. ¹⁰ Hã ra sóg ù tỹ *Jesus* ki ge tũ ag tó ja tũ nĩ. Jykre pãno ag nỹtĩ, ẽprã ke ag, hã vỹ: nén kar to én (ka)mẽ, he mũ, nén ù péju tĩ he mũ, vyrmỹ topẽ han mũ, he mũ. ãjag tỹ tag ag mré vễmén sór tũ nĩn kỹ ãjag hỹn ga tag tovãnh kỹ hẽ ra mũnh ke mũ. ¹¹ Hã ra sóg ãjag mỹ ù tỹ ón kỹ tỹ ẽg régre nĩ ẽn rán mũ. Û tỹ ã mré *Jesus* ki rã kỹ nĩ ra nén ù vễnh mỹ han tovãnh sór tũ nĩn kỹ ti mré tũg mãn tũg nĩ, ti tỹ nén kar to én (ka)mẽ nĩn kỹ, ti tỹ vyrmỹ topẽ han kỹ, ti tỹ ù to vĩ kónãn mẽ nĩn kỹ, ti tỹ kron mẽ nĩn kỹ, ti tỹ nén ù pigju(g) tĩ nĩn kỹ. Û tỹ ge mré nĩ sór tũg nĩ, ti mré jẽn tũg nĩ gé.

¹² Ëg pijé ẽg mré ke tũ ag jykre tugnỹm ke mũ', *Jesus* ki ge tũ ag. ãjag tỹ ẽg mré ke ag jykre tugnỹm ke vễ, ag jykre to: “tag vỹ há nĩ, tag vỹ kórég nĩ,” henh ke vễ. ¹³ Topẽ hã ne ù ag jykre venh ke mũ', ẽg mré ke tũ ag. Ëg mré ke tỹ vễjykre pãno han kỹ ẽg tóg ti jykre tónh ke mũ. Hã kỹ ù tỹ vễjykre kórég han mũ ẽn kutẽm nĩ, ãjag kã mũ.

6

Ēg tỹ pã'i ag mỹ ěg mré ke tónh ke tũ

¹ Kỹ nén ũ tóg vĕnh mỹ nĩ gé. Ājag kã mĩ ũ tóg ti mré ke to jũ kỹ *Jesus* mré ke tũ tỹ pã'i ag mỹ tó tĩ, pã'i ag jykre pãno ra. Ti pijé Topĕ tũ ag mỹ tó tĩ'. Vĕnh mỹ ti nĩ, tag ti. ² Ĕprã ke ag jykre tugnỹm jé ājag tóg ke mũ mỹr, ājag tỹ tỹ Topĕ tũ nỹtĩn kỹ. Ājag mỹ tag mẽ ja tũ? Kỹ, ājag tỹ ga kri ke kar jykre tugnỹm ken kỹ ājag hỹn jagnĕ jykre tugnỹm há han ke mũ gé. Jagnĕ to jũ tỹ tũ' he jé ājag tóg ke mũ gé. ³ Topĕ tỹ jĕnĕ jafã ag jykre tugnỹm jé ājag tóg ke mũ mỹr. Ājag mỹ tag mẽ ja tũ? Kỹ ājag hỹn ěprã ke jykre tugnỹm há han ke mũ gé. ⁴ Ge ra ājag tóg ěg mré ke tũ ag mỹ: “ha inh mỹ isũ ti vé,” he tĩ, ũ tỹ ěg mré vĕnh mãn tĩ tũ ag mỹ, ag tỹ ga kri ājag tũ ven jé. ⁵ Mỹ ājag mỹ'a tũ? Ājag kã mĩ ũ mỹ krĩ há tũ nĩ', ti tỹ ājag jyvĕn jé, ājag tũ to, ājag tỹ jagnĕ tũ to jykrĕn mũ to? ⁶ Vĕnh mỹ ti nĩ, *irmão tỹ irmão* ũ tón kỹ, ũ tỹ *Jesus* ki rã kỹ nĩ tũ mỹ, ti tỹ ājag tũ ven jé. ⁷ Ājag tỹ jagnĕ tũ to jykrĕn kónãn kỹ tóg vĕnh mỹ pĕ nĩ, ājag tỹ to jagnĕ to jũ kỹ mỹr. Ājag tỹ ne jé ũ tỹ ājag tũ mãn sór kỹ ti mỹ nenh ke nĕ? Ti hã tóg vĕjykre pãno han mũ, ājag tũ mãn sór kỹ. Ge ra ti mỹ nĩm nĩ. Kỹ ã tóg Topĕ vĩ mranh tũ nĩ, inhhã, ti tugrĩn. ⁸ Hã ra ājag tóg ti mỹ nenh sór mũ. Kỹ ājag tóg jagnĕ tũ to vĕjykre kórég han tĩ gé mỹr. Jagnĕ tũ mãn sór ājag tóg mũ gé mỹr. ⁹ Ũn jykre pãno ag pijé Topĕ tỹ tỹ ěg pã'i nĩ venh ke mũ'. Ājag mỹ tag mẽ ja tũ?

Ha mẽ. ker kygnĕ hĕ'. Ũ tỹ ũn mén tũ fag mré nỹ mũ ag pijé venh ke mũ', Topĕ tỹ tỹ ěg pã'i nĩ ti. Ũ

tỹ vyrmỹ topẽ han mũ ag pijé venh ke mũ'. Ủ tỹ ti prũ ra ù fi mré nỹ mũ ẽn pijé venh ke mũ'. Ủ fi tỹ fi mén ra ù mré nỹ kỹ fi pijé venh ke mũ'. Ủn gré tỹ ùn gré ù tỹ prũg mũ ẽn pijé venh ke mũ'. ¹⁰ Ủn tũ péju(g) tĩ ẽn pijé venh ke mũ'. Ủ tỹ nén kar to én mẽ pijé venh ke mũ'. Ủn kron mẽ pijé venh ke mũ'. Ủ tỹ ẽg to vĩ kónãn tĩ pijé venh ke mũ'. Ủ tỹ ẽg vatánh tá ẽg tũ mǎg tĩ pijé venh ke mũ'. Topẽ tỹ tỹ ẽg pǎ'i nĩ venh ke tũ ag tóg nĩ, vễjykre tỹ ge han tĩ ag. ¹¹ Ǻjag kǎ mĩ ù tóg vễjykre tỹ ge han ja nĩgtĩ, vǎsỹ. Hǎ ra Ǻjag tóg vễnh kugpe kỹ nỹtĩ, ũri. Kykũnh kỹ Ǻjag tóg nỹtĩ. Kỹ Topẽ tóg Ǻjag mỹ vễnh pǎte fón ja nĩ sir, ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tugrĩn, Topẽ kuprĩg tugrĩn.

Ẽg tỹ nén ù vễnh mỹ han ke tũ

¹² Kỹ Ǻjag hỹn inh mỹ: “isỹ nén han sór mũ ẽn han jé sóg ke mũ. Topẽ vỹ ge ra inh jagǎgtãn ke mũ,” he sór mũ. Vó. Ẽg tỹ nén ù han sór mũ ù tóg há nĩnh mũ vễ, hǎ ra isỹ nén ù kórég tỹ tǎn nĩn kỹ tóg inh mỹ há tũ nĩ sir. ¹³ “Vễjẽn vỹ tỹ ẽg nug tũ nĩ, kỹ ẽg nug vỹ tỹ vễjẽn né nĩ,” he Ǻjag tóg tĩ. Hỹ, hǎ ra Topẽ vỹ tỹ tũ' henh ke mũ, vễjẽn tỹ, ẽg nug tỹ ke gé. Ẽg han ja tóg nĩgtĩ. Hǎ ra ti pijé ẽg tỹ tỹ ùn mén tũ mré nỹ jafǎ han'. Ẽg *Senhor* tũ vễ, ẽg. Kỹ ẽg *Senhor* vỹ tỹ ẽg tǎn nĩ sir. ¹⁴ Ẽg *Senhor* rĩn mǎn tóg, Topẽ ti, kỹ tóg ẽg rĩn mǎn ke mũ gé, ti jykre tar tỹ.

¹⁵ Kỹ ẽg hǎ vỹ tỹ *Cristo* tũ nỹtĩ. Ti mré ẽg tóg tỹ ùn pir ri ke nỹtĩ. Ǻjag mỹ tag mẽ ja tũ'? Kỹ ẽg tỹ *Cristo* tũ tỹ ùn mén tũ fi mré tỹ ùn pir ri ke han kỹ tóg vễnh mỹ pẽ nĩgtĩ, fi mré nỹn kỹ. Ke tũg nĩ. ¹⁶ Ha mẽ, ù tỹ ùn mén mẽ fi mré nỹ kỹ tóg fi mré tỹ ùn pir ri ke nĩ.

Hã ky tóg vãsỹ tó ja nĩ. “Ûn pir ri ke fag nỹtĩ, jagnẽ mré nỹtĩ fag,” he ja tóg nĩ. Ājag mỹ tag mẽ ja tũ'?
 17 Fag jãvo ãg tỹ tỹ ãg *Senhor* mré ke nỹtĩn ky ãg tóg ti mré kuprĩg pir ri ke nỹtĩ gé sir.

18 Ēg tỹ ùn mén tũ mré nỹ ky, ãg tỹ ùn prũ tũ mré nỹ ky ãg tóg vãnh kavénh tĩ sir, ãg tỹ Topẽ vĩ mranh tag tỹ. Ēg tỹ nén ù ù ki Topẽ vĩ mranh ky ãg tóg vãnh kavénh tỹ ge han tũ nĩgtĩ. Hã ky ùn mén tũ mré nỹ tovãnh kãn nĩ, ùn prũ tũ mré nỹ tovãnh kãn nĩ gé.

19 Ēg hã vỹ Topẽ kuprĩg ãn ri ke nỹtĩ. Ēg kã kã tóg jẽ nĩ, Topẽ kuprĩg ti, ti tỹ tỹ ãg jagrẽ nĩn ky. Topẽ tỹ ãg mỹ nén han mũn hã vẽ. Ājag mỹ tag mẽ ja tũ? Hã ky ãg pijé tỹ vãnh pã'i jẽ'. Topẽ krẽm ke vỹ tỹ ãg nỹtĩ. 20 Ēg kajãm tóg mỹr, kaja e to. Hã ky vãnh kar mỹ Topẽ tỹ tỹ ùn há nĩ ven nĩ, ãjag tỹ ti jykre kuryj han mũn ky.

7

Ēg tỹ prũg há han to vỹjyre

1 Ājag tỹ inh mỹ vãnh rá jẽnẽn ky ãjag tóg inh mỹ ãjag prũg ke ti tó ja nĩ. Ājag prũg tũ nĩn ky tóg há tĩ vẽ. 2 Hã ra tóg ãjag mỹ vãnh mỹ tĩnh mũ, ky tóg inh mỹ ãjag tỹ ùn mén tũ fag to én ha mẽ tĩ. Hã ky tóg há nĩ, ù tỹ ùn pir fi tỹ prũg ky, fi tỹ tỹ ti prũ pẽ nĩ jé. Û fi tỹ ùn pir tỹ mén ky tóg há tĩ gé, ti tỹ tỹ fi mén pẽ nĩ jé. 3 Ky fi mén jé fi mỹ fi tũ han, fi mré nỹ ky, jãvo ti prũ fi jé ti tũ han, ti mré nỹ ky. 4 Fi pijé tỹ vėsũ nĩ', fi mén jẽn ky'. Fi mén tũ fi vẽ sir. Ky ti hã ri ke nĩ gé. Ti pijé tỹ vėsũ nĩ gé', ti prũ jẽn ky'. Fi tũ vẽ, fi mén ti. 5 Hã ky jagnẽ mỹ vãnh nenh tũg nĩ. Hẽn ri ke mũn ãjag kejẽn jagnẽ mré to jykrén sór mũ, ãjag

tỹ kuty pipir ki jagně mré nỹ tũ nĩ jé, ãjag tỹ Topě mré vēmén jé vāsānsān jé. Kỹ tag pāte jagně mré nỹ mǎn nĩ sir, *Satanás* tỹ ãjag krĩn kónān tũ nĩ jé. ãjag tỹ ũ mré nỹ sór kỹ tóg inh mỹ to ãjag tỹ Topě vĩ mranh ha mẽ tĩ, *Satanás* tỹ ãjag krĩn kỹ. Hã kỹ tóg ãjag tỹ kǎnhmar jagně mré nỹ mǎn kỹ há tĩ.

⁶ Tag kar tó sóg mũ, ãjag mỹ, ãjag krój nỹtĩn kỹ. Inh pijé vãnh kar mỹ: “ha prũg, ha mén,” he sór mũ'. ⁷ Vãnh kar tỹ inh ri ke nỹtĩ ra tóg inh mỹ há tĩ vễ, isỹ prũ tũ nĩ tag ri ke. Hã ra Topě tóg vãnh kar tỹ vurmỹ nén ũ to tar han tĩ, ěg tỹ ki króm jé. Hã kỹ ũ tóg ti prũ tũ to tar nĩ, jo ũ tóg ti prũ fi to tar nĩ. Topě tỹ nén han jan hã vễ.

⁸ Hã ra sóg ũn prũ tũ mỹ tag tó sór mũ, ha mẽ. ãjag tỹ inh prũ tũ ri ke nỹtĩ ra tóg há tĩ vễ, kỹ ũn mén ter ja fag tỹ mén mǎn tũ nĩ ra tóg há tĩ gé vễ.

⁹ ãjag tỹ hã ra prũg sór kỹ, ãjag tỹ mén sór kỹ tóg há tĩ gé. Kỹ ãjag tóg vãnh prũg han mũ sir. ãjag tỹ prũ tũ nĩ ra fag to én kỹn pijé há nĩ', ãjag tỹ ag to én kỹ ke gé'. Hã kỹ prũg nĩ, mén nĩ ãjag tỹ ũ to én tũ nĩ jé.

¹⁰ ãjag kǎ mĩ ũ tóg prũ nỹtĩ, ũ fag tóg mén nỹtĩ gé. ěg *Senhor* vỹ ãjag hã mỹ tag tó mũ, sỹ tónh ke tag, ha mẽ. Isỹ tó pijé', ti tỹ tó hã nễ', ha mẽ. ã mén fón tũg nĩ. ¹¹ ã tỹ ge ra ti fón kỹ mén mǎn tũg nĩ. ã tỹ mén mǎn sór kỹ ã mén fón jan hã mré to jykrén, ãjag tỹ jagně mré nỹtĩ mǎn jé sir. Kỹ ã prũ jẽn kỹ fi fón tũg nĩ gé. ěg *Senhor* tỹ tón hã vễ.

¹² Jǎvo inh hã tóg tag tó mũ ãjag mỹ, ha mẽ. ěg *Senhor* tỹ tó pijé', ha mẽ. ãjag kǎ mĩ ũ prũ fi tóg *Jesus* ki rǎ sór tũ nĩ, fi mén tỹ tỹ *Jesus* mré ke nĩ ra. Fi tỹ ti mré nĩ sór nĩn kỹ tóg fi mré nĩ ha sir.

Fi tovãnh sór tũg nĩ. ¹³ Kĩ ã mén tỹ *Jesus* ki rã sór tũ ra ã mré nĩ sór kỹ ti mré nĩm nĩ gé. ¹⁴ Topẽ tũ vỹ tỹ ã nĩ, ã mén tỹ ti ki rã sór tũ ra. Hã ra tóg ã mré nĩn kỹ tỹ ti tũ ri ke nĩ gé sir. Kĩ ã prũ fi tỹ *Jesus* ki rã sór tũ ra fi tóg tỹ Topẽ tũ ri ke nĩ gé sir, fi tỹ ã mré nĩn kỹ. Ke tũ nĩ mũ ra ãjag krẽ vỹ ti ki rã tũ krẽ ri ke nỹtĩnh mũ vễ, Topẽ mỹ. Hã ra ag pijé ri ke nỹtĩ'. Tỹ Topẽ tũ ri ke ag nỹtĩ gé sir, ãjag krẽ ti. ¹⁵ Hẽn ri ke mũn ã mén, ã prũ fi ã fón sór mũ, fi tỹ *Jesus* ki rã sór tũ nĩn kỹ. Kỹ fi mỹ, ti mỹ: “ha tĩ ge,” hem nĩ. Topẽ vỹ ẽg krĩ kuprãg sór mũ, hã jé tóg ẽg kuprẽg. Hã kỹ ã pijé tỹ ã mén krẽm ke nĩ', ti tỹ ã tovãnh sór kỹ, ã pijé tỹ ã prũ fi krẽm ke nĩ gé', fi tỹ ã tovãnh sór kỹ, ã tỹ *Jesus* ki rã tũgrĩn. ¹⁶ Hẽn ri ke mũn ti kejẽn kren ke mũ, ã jamẽn kỹ, ã mén ti. Hã ra ã pijé ki kanhró nĩ'. Hẽn ri ke mũn fi kejẽn kren ke mũ, ã jamẽn kỹ, ã prũ fi. Hã ra ã pijé ki kanhró nĩ'. Hã kỹ fi tĩg kamẽg tũg nĩ, fi tĩg sór kỹ, ti tĩg sór kỹ ke gé.

Ëg tỹ Topẽ jykre hã mũ mũnh ke

¹⁷ Topẽ tỹ ã jykre tỹ ã kuprẽg ja ẽn hã mũ tĩg nĩ, ẽg *Senhor* tỹ ã mỹ vễjyre nĩm ja ẽn hã mũ. Hã tó sóg tĩ, ẽg mré vẽnh mãn tĩ kar ag mỹ. ¹⁸ Topẽ vỹ ã kuprẽg. ã tỹ tỹ *Judeu* mré ke nĩn kỹ ã gré fár junun vỹ kym kỹ nĩ. Kỹ tóg há tĩ. Tỹ tũ' he sór tũg nĩ. ã tỹ tỹ *Judeu* mré ke tũ nĩ kỹ ã fár vỹ kym kỹ nĩ tũ nĩ. Kỹ tóg há tĩ gé. Kym sór tũg nĩ gé. ¹⁹ Nén ù tũ vễ, ti fár kym ke ti, ti fár kym ke tũ ti ke gé. Nén pir vỹ há nĩ, hã vỹ: ẽg tỹ Topẽ vĩ ki króm, he mũ, ẽg tỹ ti tỹ ẽg jyvẽn mũ han, he mũ.

²⁰ Topẽ hã tỹ ã kuprẽg kỹ vễjyre ẽn hã mũ tĩm nĩ.

²¹ ãjag kã mũ ù vỹ *patrão* nỹtĩ, ti tỹ ãjag kygjãm kỹ, ẽg

tỹ ãg mẽg kygjãm ãn ri ke. Hã ky ãjag tóg tỹ ti tũ nỹtĩ. Fagrĩnh mỹ ãjag tóg ti rãnrãj han tĩ. To krĩ kufy nỹtĩ tũg nĩ. ãjag tỹ hã ra ãjag *patrão* tovãnh to vỹjyre há ve ky jatun mỹ tovãnh nĩ, ti tỹ ãjag tovãnh sór ky. ²² Ha vé, ãg *Senhor* vỹ ãjag kuprẽg, ãjag *patrão* nỹtĩ ra. ãjag tỹ tỹ *Cristo* tũ nỹtĩn ky ãjag tóg tỹ ãn *patrão* tũ ãn ri ke nỹtĩ sir, ãjag tỹ ãprã *patrão* krẽm nỹtĩ ra. Hã ky ãn *patrão* tũ ag vỹ *Cristo* ki ge ky tỹ *Cristo* krẽm ke nỹtĩ. Jãvo ãn *patrão* ag vỹ *Cristo* tugrĩn tỹ ãn *patrão* tũ ãn ri ke nỹtĩ gé. ²³ Hỹ, ãg kygjãm ti mỹr, kaja e tỹ, *Cristo* ti. Hã ky ãprã ke ag krẽm nỹtĩ sór tũg nĩ. ãprã ke mỹ név mág jẽ sór tũg nĩ gé. Ke tũ nĩ mũ ra ag tóg ãjag tỹ *Cristo* mré mũ kamẽg mũ.

²⁴ Inh kanhkã', Topẽ tỹ hã tỹ ãjag kuprẽg ky vỹjyre ãn hã mĩ mũm nĩ.

Ûn mén ja tũ fag to vỹjyre

²⁵ Ûn mén ja tũ fag tó ja ãjag tóg nĩgtĩ inh mỹ, ãjag tỹ rán ki. Hã ra ãg *Senhor* pijé fag to nén ã tó ja nĩgtĩ'. Ky sóg to jykrén ky ãjag mỹ tag tó sór mũ, ha mẽ. ãg *Senhor* tóg inh jagãgtãn, ky tóg isar han, sỹ to jykrén há han jé. ²⁶ Ky sóg ãg tỹ ti jagy vég tĩ tag to jykrén mũ. Sỹ to jykrén ky tóg inh mỹ há tĩ, ãjag tỹ ãri nén han mũ tag tovãnh sór tũ nĩ jé. ²⁷ ã mỹ prũ jẽ? Ky fi fón sór tũg nĩ. ã mỹ prũ tũ jẽ? Ky prũg sór tũg nĩ gé. ²⁸ ã tỹ ge ra prũg sór ky tóg há tĩ gé hã ra. Topẽ vỹ mranh ke tũ ã tóg nĩ, prũg ky. Ky ãn mén ja tũ fi mén ky tóg há tĩ gé sir. Topẽ vỹ mranh pijé'. Hã ra tóg jagy tĩnh mũ. Krĩ kufy han jé ãjag tóg ke mũ, tag ki, ãprã, ãjag prũg ky, ãjag mén ky ke gé. Hã ra tóg inh mỹ há tĩ vẽ, ãjag krĩ kufy tũ nĩ ti.

²⁹ Inh kanhkâ', inh vî tag jëmê ra, ha mẽ. Kurã tỹ ãgno vỹ kãnhmar jun ke mũ. Hã kỹ ùn mén fi jé ùn mén ja tũ fi ri ke nĩ, ùn prüg ja tũ ri ke nĩ gé. Tag ki vëjykre vë, fag tỹ jagnê mré nýtĩg ti. Kãnhmar tóg tũ' henh ke mũ. ³⁰ Hã kỹ ù tỹ tag ki fỹ mũ jé ùn fỹ tũ ri ke nĩ. Û tỹ tag ki mỹ sér nĩ jé ùn mỹ sér vãnh ri ke nĩ. ³¹ Û tỹ ga kri tỹ nén ù mág nĩ ên jé ù tỹ nén ù tũ ên ri ke nĩ. Tũg kãn jé tóg ke mũ, ãg tỹ tag ki nén vég mũ ti.

³² Nén ù pir tóg inh mỹ há tĩ vë, hã vỹ: ãjag krĩ kuprãg kỹ nýtĩm nĩ, he mũ, ãjag tỹ nén ù to krĩ kufy tũ nýtĩ jé.

Ûn prũ tũ ên vỹ ãg *Senhor* tũ ki rĩr tĩgtĩ, kỹ tóg: “mỹ ãg *Senhor* mỹ há nĩ vỹ, sỹ nén han mũ ti?” he tĩ. ³³ Jãvo ùn prüg mũ vỹ ãg tỹ tag ki nén vég tĩ ki rĩr nĩgtĩ, kỹ tóg: “mỹ inh prũ fi mỹ há nĩ vỹ, sỹ nén han mũ ti?” he tĩ gé. ³⁴ Kỹ tóg ãg *Senhor* tũ ki rĩr tãvĩ han tũ nĩ sir. Kỹ fi vỹ ge nĩgtĩ gé, ùn mén ter ja fi, ùn mén ja tũ fi ke gé. ãg *Senhor* tũ ki rĩr fag tóg nĩgtĩ, fag tỹ tỹ ti tũ tãvĩ nýtĩ jé, fag tỹ ti tũ ki króm há han jé. Ûn mén mũ fi tóg hã ra ãg tỹ tag ki nén vég tĩ ki rĩr nĩgtĩ, kỹ fi tóg: “mỹ inh mén mỹ há nĩ vỹ, sỹ nén han mũ ti?” he tĩ gé.

³⁵ Sỹ ãjag tũ to jykren há han kỹ, hã kỹ sóg ãjag mỹ tag tó mũ. Inh pijé ãjag mỹ vĩ tar han sór mũ', ãjag tỹ ti tỹ ãjag mỹ há tũ nĩ ên han jé'. ãjag tỹ mũ há han kỹ tóg inh mỹ há tĩ, ãjag tỹ ãg *Senhor* tũ ki rĩr há han kỹ, nén ù tỹ ãjag kutãn tũ nĩ jé.

³⁶ Hên ri ke mũn tóg ãjag kã mĩ ù fag mỹ há tũ nĩ, fag kósin fi tỹ mén tũ nĩn kỹ. Hên ri ke mũn fi sanh há nĩ ha. Hên ri ke mũn fi jagtar ke mũ, ù tỹ fi ki rĩr ke tũ tĩn kỹ. Kỹ jatun mỹ fi mén nĩ, fi mén sór kỹ.

Topě vř mranh pijé'. ³⁷ Hěn ri ke mũn ũ fag tóg to jykrén há han mũ hã ra, kř fag tóg fag kósin fi mén sór tũ nř sir. Kř tag vř há tãvř nř. ³⁸ Hã kř tóg ge nř, ha mẽ. Ti tř fi mén kř tóg há nř, ti kósin mén ja tũ fi. Ti tř fi mén tũ nřn kř tóg há kãfór nř.

³⁹ Ũn třtã fag vř tř fag mén tũ nřtř, ag rřnrř nřtřn kř. Ũ fi mén ter kar kř fi tóg hã ra ũ tř mén mũ sir, jatun mř. Fi mén mãn vř sir, Há ti nř. Hã ran jé tř ěg *Senhor* mré ke nř, fi mén mãn ke ti. ⁴⁰ Fi tř mén mãn sór tũ nřn kř tóg há kãfór nř sir, fi mř sér kãfór. Isř fag to jykrén hã vř. Hã ra sóg Topě kuprřg tř jagrě nř, hã kř sóg ãjag mré to jykrén há han mũ gé.

8

Věnh kãgrã tř topě to vřjykre

¹ Kř sóg ãjag mř vřjěn tó sór mũ gé. Ag mẽg tãnh kř ag tóg věnh kãgrã tř topě mř pũn vén tř. Kar kř ag tóg *açougue* tá ti ke ěn věne he tř. Kř ãjag kã mũ ũ tóg: “inh mř tá mãn kř konh mř vř?” he tř.

Hã ra ãjag kã mũ ũ tóg: “ki kanhró mág ěg nřtř, to tar ěg nřtř. Jatun mř ěg tóg konh ke mũ,” he tř. ěg tř něn ũ to: “ki kanhró mág inh nř,” hen kř tóg: “ti kãfór inh nř,” henh ha mẽ tř. ěg tř hã ra jagně to há nřtřnh ke vř. ²⁻³ ěg tř něn ũ to: “ki kanhró sóg nř, ã jãvo,” hen kř tóg tř ěg tř jagně to é he ven nř.

⁴ Kř sóg ãjag mř vřjěn ěn kãmén sór mũ. Něn ũ tũ vř, ón kř věnh kãgrã tř topě ti. Pir ti nř, Topě ti. Topě ũ vř tũ nř. ⁵ Něn ũ e to ag tóg ón kř: “Topě vř,” he tř, kanhkã tãn ũ ag to, ga tãn ũ ag to ke gé. Ũ tř ge vř e nřtř, topě tř ge ti, *Senhor* tř ge ti. ⁶ Hã ra tóg ěg mř pir nř, ěg jóg mág ti, ag jãvo. Něn kar han ja ti

nĩgtĩ, vėnh mĩ, kĩ ěg tóg ti hã ve sór mũ gé sir. Pir ti nĩ gé, ěg *Senhor* ti, hã vỹ: *Jesus Cristo*, he mũ. Nén ũ kar vỹ ti tigrĩn nỹtĩ. Kĩ ěg ti tugnĩn krenkren ke mũ gé.

⁷ Hã ra ěg kã mũ ũ ag tóg tag ki kagtĩg nỹtĩ ver. Tãg ti nĩ ver, ag tỹ ón kĩ vėnh kãgrá tỹ topě tovãnh mũ ti. Hã kĩ ón kĩ vėnh kãgrá tỹ topě mỹ vėjėn pũn ja ěn tóg, ag tỹ ko kĩ nėji, ag mỹ tỹ vėnh kãgrá tỹ topě ěn tũ ko ri ke nĩ sir. Kĩ tóg, ag tỹ tag to krój nỹtĩn kĩ, ag mỹ ag tỹ vėjėn to vėnh kavėnh ha mẽ tĩ.

⁸ ěg pijé vėjėn tigrĩn Topě to há nỹtĩ', ti to kórég nỹtĩ'. ěg tỹ ko tũ (hã) ra nén ũ tũ vė gé, vėnh kãgrá tỹ Topě mỹ pũn ja ěn ti. Vėjėn vė mỹr. ⁹ Nén ũ kar vỹ tỹ ěg tũ nĩ.

Hã ra ũn krój tóg hėn ri ke mũn Topě vĩ mranh ke mũ, ěg tigrĩn, ěg tỹ ti mỹ nén ũ vėnh mỹ to tar nỹtĩ nĩ ve nĩn kĩ. Kĩ tag han sór tũg nĩ. ¹⁰ Ve ra ha. Tar ã tóg nĩ, ki kanhró ã tóg nĩ. Vėnh kãgrá tỹ topě vỹ tỹ nén ũ tũ nĩ ã mỹ. Hã kĩ ã tóg ko mũ sir, ũ tỹ ti mỹ fėnhhta han kĩ. Nén ũ tũ vė vė, ã tỹ ko mũ ti. Hã ra ěg mré *Jesus* ki rã kĩ jě ũ tóg tag to krój nĩ ver. Kĩ tóg ã ve kĩ to jykrén kĩ ko mũ gé sir. Hã ra vėnh kãgrá tỹ topě tóg ti mỹ tar nĩ, ũn krój mỹ, ti tỹ *Jesus* ki rã kĩ nĩ (hã) ra. ¹¹ Kĩ tóg ti tỹ ã tỹ ko ve tigrĩn ko kĩ vãfor ke mũ sir. Ti jãvo ã tóg ki kanhró nĩ. Hã ra tóg ã tugnĩn tũ' henh ke mũ, *Cristo* tỹ ti jagfy ter ja ra. ¹² ã tỹ ti vĩ mranh hã vė sir, ã régre krój ěn to. Ti vóg kónãn ã tóg mũ sir, ti krój nĩn kĩ. Hã ki ã tóg *Cristo* vĩ mranh mũ sir, mỹr, ha mẽ. ¹³ Hã kĩ sóg tag han sór tũ nĩ. Inh mré ke tỹ isỹ nén ũ nĩ ko tigrĩn Topě vĩ mranh kĩ sóg ko mãn sór tũ nĩ ha.

9

Paulo tÿ jãnkamy ve sór tũ

¹ Ve ra, isÿ nén han mũ ti. Ëprã ke ag tÿ inh mÿ nén tó mũ ên han sór tũ inh nĩgtĩ. *Jesus* hã vÿ inh fêg, isÿ tÿ *apóstolo* jê jé. Ti ve inh mÿr, êg *Senhor* tÿ *Jesus* ti. Kÿ ãjag vÿ isugrĩn ti ki ge jêg. Inh rãnrãj kaja vÿ tÿ ãjag nÿtĩ. ² Hên ri ke mũn sóg ù mÿ tÿ *apóstolo* tũ nĩ. ãjag hã mÿ sóg tÿ *apóstolo* jê mÿr, ãjag tÿ inh vĩ mē tugrĩn ti ki ge kÿ. Hã ki tóg ve há tĩ, êg *Senhor* tÿ inh fêg ja ti. ³ Kÿ sóg ù tÿ kejên inh kato vĩ sór mũ mÿ tag tó tĩ, ha mē. ⁴⁻⁵ *Jesus* tÿ ùn vin mũ ù ag ri ke inh nĩ, ù tÿ *Jesus* mré pygfa mũ ag ri ke, *Pedro* ri ke ke gé, Ag prũ fag pére ag mũ tĩ, ag tÿ hên ra mũn kÿ. Isÿ ag ri ke ù tÿ *Jesus* ki rã kÿ jê ù fi tÿ prũg kÿ sóg fi pére tũg ke mũ gé vê, hã ra sóg ke sór tũ nĩ. Kÿ ag tóg ãjag jên ko tĩ, ag tÿ ãjag mÿ Topê vĩ tó to. Isÿ ag kóm ãjag jên ko sór kÿ sóg konh ke mũ gé vê, hã ra sóg ko sór tũ nĩ. Tag hã ki sóg ag ri ke tũ nĩ. ⁶ Inh nĩgé rãnrãj ja kaja hã ko sór inh tĩ, *Barnabé* ti ke gé, ag jãvo. ⁷ Ëg tÿ Topê tÿ êg mÿ vênh rãnrãj nĩm ja kaja venh ken kÿ tóg há tĩ vê. *Soldado* jykre ri ke ti nĩ. Ag pijé ag tũ ko tĩ', ag tÿ vênh génh han kÿ. Ag vênh génh hã to ag tóg vėjên vég tĩ. Kÿ ù tÿ *uva* ki rĩr tĩ vÿ ti kanē ko tĩ gé. Kÿ ù tÿ *ovelha* ki rĩr tĩ vÿ fi *leite* kron tĩ gé. Hã kÿ tóg êg tÿ Topê vĩ tó to gÿj ve kÿ há tĩ vê, hã ra êg tóg ve sór tũ nĩ.

⁸ Ëprã ke jykre ki êg tóg êg rãnrãj pē to êg jên vég tĩ. Kÿ Topê vÿ tag tó ja nĩgtĩ. ⁹ *Moisés* vÿ tag rán ja nĩ, ha mē. “Monh tÿ êkré jãnkre ki rãnrãj kÿ ti jênky tógfĩn tũg nĩ. Ti jên kamēg tũg nĩ,” he ja ti nĩ, Topê vĩ rá ki. Topê mÿ monh hã to jykren kÿ tag tó ja nĩ'?

Vó. ¹⁰ Ëg hã to tóg rán kÿ nĩ, ãg tÿ ãg rãnrãj to ãg jãn ve jé. Hã kÿ ù tÿ ãpÿ ki rãnrãj mũ tóg to nãn ù ve sór mũ. Û tÿ jãnrég mũ vÿ to nãn ù ve sór mũ gé, ti rãnrãj to. ¹¹ Isÿ ãjag mũ kanhkã jykre tó kÿ tóg sÿ nãn ù krãn ri ke nĩ. Kÿ sÿ ãjag ki nãn ù ve sór ra tóg há tĩ vë, ijãn jé. Hã ra sóg ve sór tũ nĩ. ¹² Û ag tóg ag jãn vég tĩ, Topẽ vĩ to. Kÿ tóg sÿ ag ri kãn ãjag ki jãnkamy ve sór kÿ há tĩ vë, sÿ ãjag mũ Topẽ vĩ tó vén kÿ. Hã ra sóg ãjag jãn ve sór tũ nĩ. Inh jagtar ra tóg inh mũ tÿ nãn ù tũ nĩ, ù tÿ isugrĩn *Cristo* kãme sér kato vĩ tũ nĩ jé. Hã kÿ sóg ve sór tũ nĩ.

¹³ Û tÿ Topẽ ãn krãm ti tũ ki rĩr tĩ ag vÿ tá ag jãn vég tĩ gé, ag tÿ Topẽ mũ nãn vin tĩ ãn tÿ. Kÿ ù tÿ Topẽ mũ nãn ù pũn tĩ ãn vÿ ti ke ko tĩ gé. ãjag mũ tag mẽ ja tũ? ¹⁴ Hã kÿ ãg *Senhor* vÿ: “ù tÿ ti kãmén mũ ãn vÿ tag to ag jãn venh ke mũ,” he mũ. ¹⁵ Hã ra sóg ãjag jãn ve sór ja tũ nĩ. Kÿ sóg ve sór tũ nĩ gé, ùri, hã kÿ sóg ãjag mũ rán mũ. Isÿ inh nĩgé tÿ rãnrãj to ijãn vég mũ hã to sóg tÿ ùn mág nĩnh mũ, kanhkã tá. Kÿ sóg tÿ tũ' he sór tũ nĩgtĩ. Iser jé tóg inh mũ há tĩ, ù tÿ inh mũ Topẽ vĩ kajãm sór mũ (hã) ra.

¹⁶ *Jesus* kãmén sóg tĩ. Inh rãnrãj hã vë. Ti hã tóg inh mũ tó, sÿ ti kãmén jé. Kÿ sóg ti tó tugrĩn tÿ ùn mág nĩnh ke tũ nĩ. Isÿ ti kãmén sór tũ nĩ ra Topẽ tóg inh vóg kónãn ke mũ vë, isÿ inh rãnrãj han tũ nĩn kÿ. ¹⁷ Topẽ tÿ inh mũ: “ha kãmén,” he tũ nĩ ra sóg kanhkã tá to gÿj venh ke tũ nĩ vë. Hã ra tóg inh mũ: “ha kãmén,” he ja nĩ, kÿ tóg sÿ ti rãnrãj ki rĩr há han mũ ve sór mũ sir inh ki, Topẽ ti. ¹⁸ Kÿ sóg kanhkã tá to gÿj venh ke tũ nĩ, inh rãnrãj ja to. Hã ra sóg gÿj ve sór mũ, tá. Hã kÿ sóg ãprã ke ag ki sÿ nãn ve sór mũ ãn ve sór tũ nĩ, ijãn jé. Véké sóg ãjag

mỹ tó tĩ, Topẽ vĩ ti, vẽnħ kar mỹ ke gé.

Ûn e tỹ Jesus ki ge kỹ tóg Paulo mỹ há tĩ

¹⁹ Û pijé tỹ inh kri ke nĩ'. Ge ra sóg vẽnỹ vẽnħ kar krẽm ke han. “Hẽn ri ke mũn ù tóg *Jesus* ki rã sór mũ, isỹ tỹ ti krẽm ke nĩn kỹ,” he sóg tĩ. Hã jé sóg vẽnỹ ag krẽm ke han tĩ, ù tỹ ti ki ge mũ ag e nỹtĩ jé, isugrĩn. ²⁰ *Judeu* ag tugnĩn sóg vẽnỹ *Judeu* han tĩ, ag tỹ *Jesus* ki ge jé. Isỹ ag jykre han sór tũ nĩ ra inh han ke tũ nĩ vẽn, hã ra sóg han sór tĩ, isỹ ag to há nĩn kỹ. Kỹ sóg *Judeu* jykre han mũ ag tugrĩn ag jykre han tĩ, ag tỹ *Jesus* ki ge jé. ²¹ Kỹ fóg ag vỹ *Judeu* jykre han tũ nĩgtĩ, kanhgág ag ke gé. Kỹ sóg ag tugrĩn ag jykre han tĩ. Kanhgág ag tugnĩn sóg ag jykre han tĩ, ag tỹ isugrĩn *Jesus* ki ge jé. Inh pijé Topẽ jykre tovãnh mũ hã ra'. *Judeu* jykre hã tovãnh inh tĩ, fóg to, kanhgág to ke gé. ²² Kỹ sóg ùn krój ag mỹ komẽn hã vĩ tĩ, ag tỹ isugnĩn *Jesus* to vãsãnsãn mãn jé. Isỹ ù jykre ve kỹ sóg ti jykre ri ke han tĩ, ag tỹ *Jesus* ki ge jé. ²³ Tag kar han sóg tĩ, *Jesus* kãme tugnĩn, isỹ ti mré ti rãnrãj ki rĩr jé.

²⁴ Ha mẽ, ùn e tóg *corrida* han tĩ, hã ra ùn pir tóg gỹjỹ he tĩ, inhhã. Ag ri ke han nĩ. Vãsãn ra, ãjag tỹ gỹjỹ hen jé, *Jesus* tỹ ẽg mỹ nén ven ke ti. ²⁵ Ha vé, ù tỹ *torneio* han tĩ ag vỹ to jykrén mág tĩ. Kỹ ag vãkrég tĩ gé, ag tỹ gỹjỹ hen jé. Ẽprã vễjykre ki ag tóg gỹjỹ he sór tĩ, ti tỹ kãnhmar tũ' henh ke mũ ra. Hã ra ẽg tóg kanhkã tá ẽg gỹj venh ke mũ, ù tỹ tũ' he vãnħ ẽn ti. ²⁶ Ge sóg tĩ gé, sỹ *corrida* ri ke han kỹ. Pétẽm sór sóg tĩ. To krónh ke tũ sóg nĩ. Rará ri ke han sóg tĩ to. Inh pijé véké rará tĩ'. ²⁷ Vẽnħ hã to sóg rará tĩ. Kỹ sóg isỹ nén to ẽn mũ ẽn han ke tũ nĩ. Inh mỹ tóg Topẽ tỹ inh

fón ha mẽ tĩ, isỹ ãjag jyvën kar kỹ vễjykre pãno han kỹ. Hã kỹ sóg vễso rará tĩ, sỹ han tũ nĩ jé.

10

Ĕgjo ke ag to jykrén nĩ

¹ Inh kanhkã', ĕg jógjóg ve ag vỹ *Moisés* mré mũ ja nĩgtĩ. Kanhkã góg ĕn krĕm ag tóg mũ kãn ja nĩgtĩ. kỹ ag tóg goj kusũg nig ĕn kafã ra pa kãn ja nĩgtĩ gé.

² Ĕg vĕnh kygpe ri ken hã vĕ. Ĕn kã *Moisés* vỹ ag jãmĩ tĩg ja nĩgtĩ, *Jesus* tỹ ĕg ki rĩr nĩ tag ri ke. ³ Kỹ ĕg jógjóg ve ag tóg kanhkã tá vĕjĕn ko kãn ja nĩgtĩ gé. ⁴ Kanhkã tá goj tỹ ĕganĕ ki ag tóg kronkron kãn ja nĩgtĩ gé. Pãró tá ag tóg goj ve ja nĩgtĩ. Hã ra tóg tỹ kanhkã tá ke nĩ ja nĩgtĩ. *Cristo* to ken hã vĕ. Tĩ hã vỹ ag mré tĩ ja nĩgtĩ. Kỹ tóg ag mỹ goj ĕn ven ja nĩgtĩ. ⁵ Ge ra Topĕ tóg ĕg jógjóg ve ag to jũ kãn ja nĩgtĩ. Kỹ ag tóg kãgter kãn ja nĩgtĩ, ga kórég ĕn tá. Hã ra tóg ùn pipir ag hã to há ja nĩgtĩ, Topĕ ti. Kỹ ag hã tóg krenkren ja nĩgtĩ. ⁶ Hã ra tóg rán kỹ nĩ, ĕg tỹ tỹ vĕnh kanhrãn jé, ĕg tỹ nĕn ù kórég to ĕn tũ nĩ jé. To ĕn ja ag tóg nĩgtĩ, ĕg jógjóg ve ag, kỹ ĕg tag han ke tũ nĩ.

⁷ Hã kỹ ón kỹ vĕnh kãgrá tỹ topĕ nón mũ sór tũg nĩ. Tag han ja ag tóg nĩgtĩ gé, ĕg jógjóg ve ag. Hã kỹ tag tóg rán kỹ nĩ, hã mẽ. “Povo kar vỹ nĩgnĩ mũ sir, ag tỹ vĕnh kãgrá tỹ topĕ to fĕnhhta ko jé, ag kronkron jé sir, ag tỹ kar kỹ vĕnh gringrén jé, fag mré,” he ja tóg nĩgtĩ. Hã to Topĕ tóg ag to jũ ja nĩgtĩ gé.

⁸ Kỹ ĕg ùn mén tũ fag mré nỹnh ke tũ nĩ gé. Tag han ja ag tóg nĩgtĩ gé, ĕg jógjóg ve ag. Kỹ kurã pir ki ù tỹ 23 *mil* (ke) ag vỹ kãgter ja nĩgtĩ, Topĕ tỹ ag tũg kỹ. ⁹ Kỹ ĕg tóg Topĕ to: “tĩ hỹn iso jũnh ke tũ nĩ,

sỹ ti vĩ mranh mũ ra,” henh ke tũ nĩ gé. Ke ja ag tóg nĩgtĩ gé, ẽg jógjóg ve ag. Kĩ pỹn tóg ag kãgtén ja nĩgtĩ, Topẽ tỹ ag to jũn kũ. ¹⁰ Kĩ ẽg tóg Topẽ to vĩ kónãn ke tũ nĩ gé. Ke ja ag tóg nĩgtĩ gé, ẽg jógjóg ve ag. Kĩ Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg ag kãgtén ja nĩgtĩ.

¹¹ Hã ra Topẽ tóg ag vóg kónãn, ẽg tỹ ag to vẽnh kanhrãn jé. Hã jé tóg rán kũ nĩ gé, ti tỹ to ẽg jyvẽn jé. Ẽg hã mỹn kakó nĩ, kurã tỹ ẽgno ti. ¹² Hã kũ veso jykren, ã tĩg há han jé. Ẽ tỹ ti vĩ mranh tũ nĩn kũ tóg há tĩ. Hã jé vẽnh ki rĩr, ã tỹ tỹ prãnh ke tũ nĩ jé. ¹³ Nén-Kórég vĩ ẽg krĩn sór mũ, ẽg tỹ Topẽ vĩ mranh jé. Hã ra tóg ẽprã ke jykre ki ẽg krĩn sór tĩgtĩ. Kĩ Topẽ tóg ti vég tĩ, kũ tóg ẽg ki rĩr tĩ. Kĩ tóg kejẽn ti mỹ: “gen kũ,” he tĩ sir, ti tỹ ẽg tỹ hẽ ri ke tũ nĩ jé. Kĩ tóg ẽg tar han ke mũ gé, ẽg tỹ Nén-Kórég tỹ ẽg krĩn kónãn mũ ra ti kato tẽ jé, ẽg tỹ ti mỹ: “he,” he tũ nĩ jé.

Vẽnh kãgrã tỹ topẽ jykre han sór ke tũ

¹⁴ Inh krẽ', tag tigrĩn vẽnh kãgrã tỹ topẽ tovãnh pẽ han nĩ. Ve sór tũg nĩ. ¹⁵ Ki kanhró ãjag tóg nỹtĩ. Hã kũ ẽg tỹ *Jesus* jamĩ ko tĩ ẽn to jykren nĩ, ha mẽ. ¹⁶ Ẽg tỹ *Cristo* ter ja mĩ ẽkrén kũ ẽg tóg kron tĩ, ti kyvẽnh ri ke ẽn ti. Ẽg tỹ kron kũ ẽg tóg tỹ ti mré ke nỹtĩ sir, ẽg tỹ ti kyvẽnh ri ke ẽn kron kũ. Kĩ ti jamĩ vĩ ge nĩgtĩ gé. Kupãn kũ ẽg tóg ko tĩ, *Cristo* tỹ ẽg mỹ tón kũ. Ẽg tỹ kon kũ ẽg tóg tỹ ti mré ke nỹtĩ gé sir, ẽg tỹ ti nĩ ri ke ẽn kon kũ. ¹⁷ Ti jamĩ vĩ pir nĩ, kũ ẽg tóg ẽg tỹ ko kãn kũ tỹ ùn pir nỹtĩ gé, ti mré, ẽg e hã ra. *Jesus* jamĩ ko to vỹjyre hã vẽ.

¹⁸ Kĩ *povo* tỹ *Israel* ag to jykren nĩ gé, ha mẽ. Topẽ mỹ ag tóg nén ù pũn tĩ, ti pũn jafã kri. Pũn kũ

ag tóg ko tĩ gé. Ag tỹ kon kỹ ag tóg tỹ ag tỹ ùn mỹ pũn mũ ãn mré ke nỹtĩ gé sir, ãg tỹ tỹ *Jesus* mré ke nỹtĩ ri ke. ¹⁹⁻²⁰ Kỹ ón kỹ vãnh kãgrá tỹ topẽ to jykrén nĩ gé. Ag tỹ ti mỹ nén ù pũn kỹ ag tóg Nén-Kórég ag hã mỹ pũn tĩ. Ag pijé Topẽ pẽ mỹ pũn tĩ'. Hã kỹ tóg inh mỹ há tũ nĩ, ãjag tỹ tỹ Nén-Kórég ag mré ke nỹtĩn kỹ, ãjag tỹ ag tũ kon kỹ ke gé.

Inh pijé ãjag mỹ: “vãnh kãgrá tỹ topẽ vỹ nỹgtĩ, kỹ ag tỹ ag mỹ pũn mũ ãn vỹ tỹ nén ù nĩ,” he sór tĩ'. Nén ù tũ vẽ. ²¹ Hã ra tóg vãnh mỹ nĩ, ãjag tỹ ãg *Senhor* kópa ki jẽ kron kar kỹ Nén-Kórég kópa ki jẽ kron kỹ ke gé. ²² ãg tỹ Nén-Kórég ag tũ kon kỹ ti hãn ri ke mũn ãg to jũnh ke mũ, ãg *Senhor* ti. Ti tỹ ãg to jũ nĩn kỹ tóg vãnh mỹ nĩ. ãg pijé ti tỹ hẽ ri kenh mũ'. Hã kỹ ón kỹ vãnh kãgrá tỹ topẽ ve sór tũg nĩ.

ãg tỹ ãg régre tugrĩn nén ù konh ke tũ

²³ Hã ra ãjag tóg inh mỹ: “isỹ nén han sór mũ ãn han jé sóg ke mũ, pijé kórég nĩ',” he sór mũ. Há ti nĩ vẽ, tag ti. Hã ra ãg tỹ nén han mũ ù tóg ãg mỹ nén ù há han tũ nĩgtĩ. Nén ù kar han há ãg tóg nỹtĩ vẽ, hã ra ãg tỹ nén han mũ ù tóg ãg tar han ke tũ nĩ, *Jesus* to. ²⁴ Kỹ ã tũ to jykrén tãvĩ han tũg nĩ. ã régre tũ to jykrén nĩ gé, ti mỹ há nĩ jé, ha mẽ. ²⁵ Kỹ ã tỹ nén ù tânj jafã ki nén ù nĩ kajãm sór kỹn há nĩ. Kỹ ag mỹ: “ũ mỹ ón kỹ vãnh kãgrá tỹ topẽ mỹ ti nĩ tag pũn ja tũ?” he tũg nĩ. Jẽmẽ tũg nĩ. Jatun mỹ kom nĩ. ²⁶ Topẽ tũ vẽ, ga ti, ga kri ke kar ti ke gé. Hã kỹ jatun mỹ kom nĩ. ²⁷ Kejẽn ù tỹ *Jesus* ki rã tũ ù vỹ ã mỹ: “inh mré jẽn kãtĩg,” he mũ sir. ã tĩg sór kỹ ã tóg tĩg mũ. Kỹ ã tóg nén ù kar konh ke mũ. Ti ki jẽmẽ tũg nĩ, ù tỹ hãn ri ke mũn ón kỹ vãnh kãgrá tỹ topẽ

mỹ nén ù pũn ja ti, ã tỹ jatun mỹ ko jé. ²⁸ Hẽn ri ke mũn ù tóg sir ã mỹ: “vějẽn tag pũn ag, ón kỹ vẽnh kãgrá tỹ topẽ mỹ,” he mũ. Kỹ ko tũg nĩ sir, ù tỹ ã mỹ tó mũ tugnĩn, ti tỹ ã to jykrén kónãn tũ nĩ jé. ²⁹ Æ pijé to jykrén mũ vẽ'. Hã ra ti hã tóg to jykrén mũ. Hã kỹ tóg ã mỹ tó mũ. Há tũ ti nĩ, inh mỹ, ù tỹ iso jykrén kónãn kỹ, isỹ nén ù tỹ inh mỹ kórég tũ han to. ³⁰ Topẽ mỹ sóg vějẽn ẽn to vĩ há han ja nĩgtĩ. Kỹ ù tỹ tag to iso vĩ vĩ hen kỹ tóg inh mỹ kórég nĩ. Hã kỹ sóg ko sór tũ nĩ, ù tỹ iso jykrén kónãn sór kỹ.

³¹ Hã kỹ Topẽ hã mỹ nén kar han nĩ. Æ jẽn kỹ ti jykre ki jẽn nĩ. Æ kron kỹ ti jykre ki kron nĩ. Æ tỹ nén ù han kỹ ti jykre hã ki han nĩ gé, vẽnh kar tỹ ti jykre há nĩ ve jé. ³² Æ tỹ ã tugrĩn Topẽ to jũ tũ nĩ kỹn há tĩ, *Judeu* ag, fóg ag, kanhgág ag, Topẽ tũ ag ke gé, ù tỹ ẽg mré ke ag. Kỹ vějykre há hã han nĩ. ³³ Ke sóg tĩ gé. Vãsãn sóg tĩ, vẽnh kar tỹ iso há nỹtĩ jé. Hã jé sóg isũ ki rĩr tãvĩ han tũ nĩgtĩ. Vẽnh kar tũ ki rĩr inh tĩ, ag tỹ *Jesus* ki ge jé.

11

¹ Inh jykre han sórm nĩ, isỹ *Jesus* jykre han ri ke.

Ûn tỹtá fag jykre

² Hỹ, ãjag mỹ sóg vĩ há han sór mũ mỹr. Isỹ ãjag mỹ nén tó mũ ẽn to jykrén ãjag tóg mũgtĩ mỹr'. Isỹ ãjag kanhrãn ẽn ki króm sór ãjag tóg tĩ. ³ Hã kỹ sóg, nén ù ki ãjag kanhrãn sór mũ sir, ha mẽ. *Cristo* vỹ tỹ ag krĩ nĩ, kỹ ag vỹ tỹ ag prũ fag krĩ nỹtĩ, fag tỹ tỹ ag nón ke nỹtĩ ra. Kỹ Topẽ vỹ tỹ *Cristo* krĩ nĩ gé. Jó ẽg kar vỹ vãhã tỹ *Cristo* nón ke nỹtĩ gé. ⁴ Ẽg vẽnh mãn kỹ nỹtĩ kỹ ẽg jagnẽ mỹ Topẽ vĩ tó tĩ, kỹ ẽg tóg ti mré vĩ tĩ gé. Kỹ ag jykre mỹ vyr mỹ nĩ? Jãvo fag

jykre mÿ vyr mÿ nÿ gé? Ag tÿ kur tÿ ag krÿ kri fón
 kÿ ag mÿ ag krÿ tÿ *Cristo* mÿ'a han tũ nÿ? Hÿ, hã vë.
 Ti mÿ'a han tũ ag nÿ. ⁵ Ag jãvo ùn tÿtá fag tÿ, kur tÿ
 vënh kri fón kÿ fag mÿ fag mén ên mÿ'a han tũ nÿ?
 Hÿ, hã vë gé. Fag tÿ kri for tũ ra Topë vÿ kãmén kÿ
 fag krÿ mÿ kator ri ke ti nÿ? Vó. Hã tũ vë. ⁶ Ûn tÿ ge
 fag gãnh mÿ ronh kãn kÿ nÿnh mũ'? Vó. Fag mÿ'a
 han tũg nÿ. Hã kÿn mÿ há nÿ, fag tÿ kur tÿ vënh kri
 fón kÿ Topë vÿ tón kÿ, ti mré vëmén kÿ? Vó, hã tũ
 vë. ⁷ Kÿ ag kã mÿ ù mÿ kur tÿ vënh kri fón ke tũ nÿ,
 ti tÿ tÿ Topë ri ke nÿn kÿ, êg tÿ ti tugrÿn Topë sÿnvÿ
 ven kÿ? Êg mÿ ùn tÿtá fag tugrÿn, fag mén ag sÿnvÿ
 vég tÿ'? Vó, hã tũ vë. ⁸ Ha vé, Topë pijé, ùn ve fi tÿ
 ùn ve ti han ja nÿ'. Ûn ve tÿ tóg fi han ja nÿ mÿr. ⁹ Kÿ
 ti pijé, fi tugrÿn ti han'. Ti hã tugnÿn tóg fi han. ¹⁰ Hã
 kÿ ùn tÿtá fag tóg fag mén ag ri ke nÿtÿ, ag tÿ tÿ fag
 krÿ nÿtÿ ra, hã vÿ: fag tÿ tÿ ag nón ke nÿtÿ ra, he mũ.
 Kÿ tóg Topë tÿ jënë jafã ag mÿ há tÿ gé.

¹¹ Êg kar vÿ *Jesus* ki ge kÿ nÿtÿ. Ti ki ge kÿ nÿtÿn
 kÿ ùn tÿtá fag pijé, fag pir mÿ tÿ nén ù nÿtÿ'. Kÿ ag
 pijé, ag pir mÿ tÿ nén ù nÿtÿ gé'. Jagnë ri ke êg nÿtÿ,
 fag mré. ¹² Hÿ, Topë vÿ ùn ve tÿ fi han. Hã ra êg kar
 tóg vãhã êg mÿnh fi ki mur kÿ nÿtÿ. Jãvo ù tÿ vënh
 kar han mũ vÿ tÿ, Topë ti nÿ.

¹³ Mÿ ãjag mÿ sér, ãjag tÿ ùn tÿtá fag tÿ kur tÿ vënh
 kri fón tũ ra Topë mré vëmén ven kÿ? Vó, ãjag mÿ'a
 tóg tÿ. ¹⁴ Mÿ ãjag mÿ sér, ag gãnh téj nÿtÿ ti? Vó, ãjag
 mÿ'a tóg tÿ gé. ¹⁵ Fag gãnh téj tóg, fag mÿ sér tÿ. Hÿ,
 fag gãnh vÿ tÿ, fag krÿ kri fón ja ri ke nÿ. ¹⁶ Hën ri
 ke mũn tóg ãjag kã mÿ ù mÿ há tũ nÿ hã ra. Kÿ tag to
 jykren nÿ, ha mẽ. *Igreja* kar ki fag tóg, hã han tÿ, ha
 mẽ. Kÿ êg mÿ'a han sór tũg nÿ.

*Santa Ceia to vėjykre**(Mt 26.26-28; Mc 14.22-24; Lc 22.17-20)*

¹⁷ Kĩ sóg nén ũ ki ãjag mĩ vĩ há han ke tũ nĩ gé. ãjag jykre ũ tóg há tũ nĩ, ha mẽ. ãjag vėnh mǎn kũ ãjag nėji, ãjag tỹ *Jesus* jamĩ ko kũ jagnė jėn vóg tĩ, kũ ãjag nėji jagnė kókég tĩ sir. ¹⁸ ãjag vėnh mǎn kũ ãjag nėji jagnė kato tē tĩ, vėnh kǎpǎm kũ, kũ tóg inh mĩ tỹ ki hǎ ke ve nĩ, sỹ to jykrén kũ. ãjag kǎ mĩ ũ hỹn vėnh kǎpǎm sór tĩ, he sóg tĩ. ¹⁹ Hỹ, há ti nĩ vė, ãjag tỹ vėnh kǎpǎm kũ nỹtĩn kũ. Kũ ũn jykre há ag vỹ vėnh ven ke mũ, ãjag kǎ mĩ.

²⁰ Kũ, ãjag vėnh mǎn kũ ãjag pijé ěg *Senhor* jamĩ ko tĩ', *Santa Ceia* he mũ ěn ti'. ²¹ Tỹ fėnhta han kũ ãjag kar nėji vėnh fǎn hǎ jé ko tĩ. Tá jun kũ ãjag nėji kǎnhmar ko tĩ. Kũ ũ ag nėji vėnh fǎn tĩ. *Vinho* kron kũ ag nėji tỹ pėpėv tĩ. Jo ũ ag tóg kókĩnkĩr tĩ sir, ũ tỹ kǎnhmar tá junjun mũ ag tỹ ag tũ kagran kũ. ²² Ha mẽ, vėnh mĩ ti nĩ. Topė mré ke ag to é he ve ãjag tóg nĩ mỹr', ãjag tỹ ag jėn kagran kũ, ag junjun to hǎ. Tag tỹ inh hỹn hė ri kenh mũ? Inh mĩ ãjag mĩ vĩ há han ke mũ', tag to'? Vó', kenh ke tũ inh nĩ. Kórég ti nĩ, ãjag tỹ han mũ tag ti. ãjag ĩn hǎ tá vėjėn tỹ vėnh fǎn nĩ.

²³ Ha mẽ, ěg *Senhor* tóg inh mĩ tó ja nĩ, sỹ ãjag mĩ tó mũ ti, ěg tỹ ti ter to jykrén kũ tag han jé, ha mẽ. Kuty ěn kǎ, *Judas* tỹ pǎ'i ag mĩ ěg *Senhor* tỹ *Jesus* tó ja ěn kǎ ěg *Senhor* tóg ěmĩ mǎn ja nĩgtĩ, *Jesus* ti. ²⁴ To tóg Topė mré vĩ ja nĩgtĩ. Kupǎn kũ tóg ag mỹ: “inh hǎ vė,” he ja nĩgtĩ. “ãjag jagfỹ sóg ter ke mũ. Kũ inh mĩ ěkrén nĩ, ãjag tỹ ěmĩ tag kon kũ,” he ja tóg nĩgtĩ. ²⁵ Ag tỹ ko kar kũ tóg kópa vyn ja nĩgtĩ gé sir. Kũ tóg ag mỹ: “kópa ki jė tag vỹ inh kyvėnh ri ke nĩ,” he

ja nĩgtĩ. “Inh jykre tãg to ken hã vễ, isỹ inh kyvénh tũgrĩn ãjag mỹ vễnh pãte fón jé. Kỹ inh kyvénh tỹ inh ki kutê mũ ên mĩ êkrén nĩ, ãjag tỹ kópa ki jê tag kron kỹ,” he ja tóg nĩgtĩ gé. ²⁶ Hã kỹ êg tỹ êmĩ ên kon kỹ, êg tỹ kópa ki jê ên kron kỹ êg tóg sir êg *Senhor* ter ti tó tĩ. Tag han êg tĩ, ti kãtĩg ken jo.

²⁷ Hã kỹ vễjykre kórég ki êmĩ ên ko sór tũg nĩ. Kópa ki jê ên kron kónãn sór tũg nĩ gé, êg *Senhor* tũ ti. Ke tũ nĩ mũ ra tóg êg tỹ ti ter to é he ri ke nĩ. ²⁸ Hã kỹ êg jé êg jykre tũgnỹm. Êg jykre há nĩ ve kar kỹ êg tóg êmĩ ên konh mũ, kópa ki jê ên kron ke mũ gé.

²⁹ Êg tỹ ón kỹ ko sór kỹ, ón kỹ kron sór kỹ, ti tỹ êg mỹ vễjên ù ri ke nĩn kỹ Topê tóg êg vóg kónãn ke mũ sir, êg tỹ êmĩ ên to êg *Senhor* ter mĩ êkrég tũ nĩn kỹ. Kỹ êg tóg Topê tỹ êg vóg kónãn hã jé tỹ nén ù tũ han kỹ ko' he mũ, kron' he mũ gé sir. ³⁰ ãjag tỹ *Jesus* jamĩ ko to vễnh ki rĩr há han tũ nĩn hã kỹ, ù ag tóg krónhkrój nỹtĩ, ãjag kã mĩ. Kỹ ù ag tóg kaga nỹtĩ. Kỹ ù tỹ hên ri ke ag tóg kãgter huri ke gé. ³¹ Ha vé, êg tỹ êg jykre tũgnỹm kỹ ti mỹ tó kỹ tóg êg mỹ vễnh pãte fón ke mũ. Kỹ tóg êg jykre tũgnỹm mãn ke tũ nĩ sir. Êg vóg kónãn ke tũ tóg nĩ gé, êg *Senhor* ti. ³² Hã ra tóg kejên êg vóg kónãn tĩ. Êg *Senhor* tỹ êg kanhrãn sór vễ, ti tỹ êg tỹ kygnê to êg vóg kónãn kỹ, ti tỹ êg fón tũ nĩ jé, ù tỹ ti ví mranh mũ ag mré.

³³ Inh kanhkã', tag to jykrén, kỹ jagnê jãvãnh nĩ, ãjag tỹ *Jesus* jamĩ ko sór kỹ. ³⁴ ãjag kã mĩ ù kókĩr nĩn kỹ tóg ti ãn tá ti jên tỹ vễnh fãn ke mũ. Ke tũ nĩ mũ ra tóg ãjag vóg kónãn ke mũ, êg *Senhor* ti, ãjag tỹ vễnh mãn kỹ vễnh fónfãn kỹ.

Sỹ ãjag mỹ nén tónh ke mũ ù tóg nỹtĩ gé, hã ra sóg rán ke tũ nĩ. Sỹ ãjag mré nĩn kỹ sóg ãjag mỹ kãmén

ke mũ.

12

Topě tỹ ěg tar han mũ, ti kuprĩg tỹ

¹ Kĩ sóg ājag mỹ Topě kuprĩg tỹ ěg krĩn ke tag tó sór mũ, ājag tỹ inh ki jēmēn kỹ. Kejēn tóg nén ũ to ěg tar han tĩ, ěg tỹ han jé. ² Ha vé, vāsỹ, ājag tỹ *Jesus* ki ge tũg ki ājag tóg ón kỹ věnh kãgrá tỹ topě nón mũ ja nĩgtĩ gé. Vĩ vānh ti nỹtĩ, hã ra Japo vỹ ājag tỹ ag ki rã han ja nĩgtĩ. ³ Hã kỹ sóg tag to ājag kanhrān sór mũ, ha mẽ. Topě kuprĩg tỹ ěg krĩn kỹ ěg pijé *Jesus* to: “Nén-Kórég ag pã'i mág,” he tĩ'. Jãvo ěg tỹ *Jesus* mỹ: “ěg *Senhor*,” hen kỹ Topě kuprĩg tóg ěg krĩn mũ sir.

⁴ Kỹ Topě kuprĩg vỹ tỹ ũn pir nĩ, hã ra tóg ěg tar han tĩ, nén ũ kar to. ⁵ Kỹ ěg rãnrāj vỹ e nỹtĩ gé. ěg kar vỹ vyrmỹ rãnrāj nỹtĩ gé. Hã ra tóg pir nĩ, ěg *Senhor* ti, ũ tỹ ěg mỹ věnh rãnrāj nĩm tĩ tĩ. ⁶ Kỹ ěg tỹ ti jykre ki nén ũ han mũ vỹ e nỹtĩ, hã ra tóg pir nĩ, Topě ti, ũ tỹ ěg tar han mũ ti.

⁷ Kỹ Topě kuprĩg vỹ ěg tar han kãn tĩ sir. Kỹ tóg ũ tỹ nén ũ to tar nĩ han tĩ. Jo tóg ũ tỹ nén ũ ũ to tar nĩ han tĩ gé, ěg kar tỹ jagně mỹ nén ũ há han jé, ěg tỹ nén ũ to tar nỹtĩ ěn tỹ. ⁸ Hã kỹ tóg ũ tar han tĩ, ti tỹ ěg mỹ ti vĩ kãmén há han jé sir. ũ tar han tóg tĩ gé, ti tỹ ti vĩ ki nén ũ kar ki kanhró nĩ jé. ⁹ ũ tar han tóg tĩ, ti tỹ ti ki fé mág to. ũ tar han tóg tĩ gé, ti tỹ ũn kagyga tỹ há' he jé. ¹⁰ ũ tar han tóg tĩ gé, ti tỹ ěg tỹ nén han vānh han jé. ũ tar han tóg tĩ, ti tỹ ěg jyvěn há han jé. Kỹ tóg ũ tar han tĩ, ti tỹ: “tag vỹ tỹ vējagrě há nĩ, tag vỹ tỹ vējagrě kórég nĩ,” he jé. ũ tar han tóg tĩ, ti tỹ ěg tỹ věnh vĩ ki kagtĩg ki Topě

mré vēmén jé. Kŷ tóg ũ tar han tĩ, ti tỹ ěg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg mĕ kŷ ěg vĩ ki tó jé sir. ¹¹ Hã ra tóg pir nĩ, Topĕ kuprĩg ti. Ti pir nĩ ra tóg nĕn ũ e tag hynhan tĩ, kŷ tóg to ěg tar han tĩ. Ti hã ne to jykrĕn kŷ: “tag tar han jé sóg ke mũ, tag to, jo sóg ũ ěn tar han ke mũ, ěn to,” he tĩ’.

Nĕn ũ pir ri ke ěg nŷtĩ, ěg jagrĕ pir nŷtĩn kŷ

¹² Ěg há to jykrĕn nĩ, ha mĕ. Ěg há vỹ tỹ ũn pir nĩ, hã ra ěg há ki nŷtĩ vỹ e nŷtĩ, ěg pĕn, ěg nĩgé, ěg nĩgrĕg, ti kar ti. Kŷ ěg há ki nŷtĩ kar vỹ tỹ ěg há nĩ sir. Nĕn ũ pir vĕ sir, ti e nŷtĩ ra, ti tỹ ěg ki nŷtĩ kar nĩn kŷ. Tag ri ke ěg nŷtĩ gé. *Cristo* há ri ke ěg nŷtĩ, ěg tỹ ti ki ge kŷ nŷtĩn kŷ. ¹³ Topĕ kuprĩg vỹ tỹ ũn pir nĩ. Kŷ ěg kar vỹ kygpe kŷ nŷtĩ, ti kuprĩg tỹ, hã vỹ: *Cristo* há pir, he mũ. Ěg kã mĩ ũ ag tóg tỹ *Judeu* nŷtĩ. Ũ ag tóg tỹ fóg nŷtĩ gé. Ũ ag tóg tỹ kanhgág nŷtĩ gé. Hã ra tóg tỹ ěg kar jagrĕ nĩ. Kŷ ěg tóg tỹ ũn pir nŷtĩ.

¹⁴ Ěg há vỹ ge nĩ, ha mĕ. Ti ki nŷtĩ pijé tỹ ũn pir nĩ’. E ti nŷtĩ. Kŷ ěg jé ěg rãnrãj to vĩ vĩ he tũg. ¹⁵ Hĕn ri ke mũn ěg pĕn tóg: “inh pijé tỹ vĕnh nĩgé nĩ’, hã kŷ sóg vĕnh há ki nŷtĩ tũ nĩ,” he tĩ. Hã tũ vĕ hã ra. ¹⁶ Kŷ ěg nĩgrĕg tóg hĕn ri ke mũn: “inh pijé tỹ vĕnh kanĕ nĩ’, hã kŷ sóg vĕnh há ki nŷtĩ tũ nĩ’,” he tĩ gé. Hã tũ vĕ. ¹⁷ Ěg há tỹ tỹ vĕnh kanĕ tãvĩ nĩ ra ěg tỹ ne jĕmĕnh ke tóg tũ tĩ vĕ. Ěg há tỹ tỹ vĕnh nĩgrĕg tãvĩ nĩ ra ěg nĕn ũ ger mĕnh ke tũ nĩ vĕ. ¹⁸ Topĕ hã ne ěg há ki nŷtĩ hynhan kãn’. Kŷ tóg vyrmỹ ti ki nŷtĩ kar mỹ vĕjykre vin kãn ja nĩgtĩ, ti tỹ ti rãnrãj ěn han jé. ¹⁹ Kŷ ti ki nŷtĩ kar tỹ tỹ vĕjykre pir nĩ ra ěg há vỹ tũ nĩ vĕ. ²⁰ Há ti nĩ, Topĕ jykre ti. Ěg há ki nŷtĩ jykre e han ti, ti e tỹ ěg há pir han jé sir.

21 Hã kÿ ãg kanẽ pijé ãg nĩgé mÿ: “ã pijé inh mré rãnrãj tí',” he tí'. Kÿ ãg krí vÿ ge nĩgtĩ gé. Ëg pẽn mÿ tóg: “ã pijé inh mré rãnrãj tí',” he tũ nĩgtĩ gé. 22 Ge tũ ti nĩ, ãg há jykre ti. Ëg há ki nÿtĩ ù tóg vẽn rãnrãj kãnhvy han tí. Hã ra ãg tóg jérĩn mÿ tÿ jagnẽ mré rãnrãj kãn tí. 23 Kÿ ti ki nÿtĩ ù tóg vẽn rãnrãj kufy han tí. Kÿ ãg tóg hã ra ti ki rĩr há han tí sir. Kÿ ti ki nÿtĩ ù tóg ãg mÿ sĩnvĩ tũ nÿtĩ. Hã kÿ ãg tóg kur krẽm ti rãg tí. 24 Kÿ Topẽ tóg ãg mÿ vëjykre nĩm, ãg tÿ ti ki nÿtĩ tÿ vẽn rãnrãj kufy han mũ ên ki rĩr há han jé sir. Ëg há jykre hã vë. Topẽ vÿ to jykrén kãn, kÿ tóg ãg há ki nÿtĩ han kãn, 25 ãg há tÿ vëjykre pir han jé. Kÿ tóg ti mÿ há tí, ãg tÿ ãg mré *Jesus* ki ge kÿ nÿtĩ kar ag ki rĩr há han kÿ. Kÿ ãg kã mĩ ù vÿ jagtar tũ nÿtĩnh mũ, ãg tÿ ãg há ki nÿtĩ jykre pir ri ke han kãn kÿ, jagnẽ mÿ. 26 Hÿ, ãg há ki nÿtĩ pir kaga nĩn kÿ tóg kaga kãn tí sir. Kÿ tóg ge nĩ gé, ãg mré. Jagnẽ mré tóg ãg mÿ e tí. Kÿ ù tÿ ãg kã mĩ ù mÿ vĩ há han kÿ tóg ãg kar mÿ sér tí gé sir.

27 Ha mẽ, *Cristo* há ri ke ãg nÿtĩ, kÿ ãg kar vÿ ti há ki nÿtĩ ri ke nÿtĩ gé sir. 28 Kÿ Topẽ tóg ù tÿ *igreja* ki ke kar mÿ vẽn rãnrãj vin kãn, ãg mÿ. Ëg kã mĩ ù ag vin tóg, ag tÿ tÿ *apóstolo* nÿtĩ jé. Tag pãte tóg ù ag vin, ag tÿ jagnẽ jyvẽn jé. Kar kÿ tóg ù ag vin, ag tÿ tÿ ti vĩ tó tí nÿtĩ jé. Kar tóg ù ag vin, ag tÿ ãg tÿ nén han vãn hynhan jé, ag tÿ ùn kagyga tÿ há' he jé ke gé. Kar tóg ù ag vin, ag tÿ ù jagãgtãn jé. Kar tóg ù ag vin, ag tÿ tÿ *igreja* krẽm tÿ pã'i nÿtĩ jé. Kar tóg ù ag vin, ag tÿ ãg tÿ vẽn vĩ ki kagtĩg ki Topẽ mré vëmén jé. 29 Ëg kar pijé tÿ *apóstolo* nÿtĩ'. Ëg kar pijé tÿ vẽn jyvẽn tí nÿtĩ'. Ëg kar pijé tÿ Topẽ vĩ kãmén tí nÿtĩ'.

Ëg kar pijé ãg tỹ nén han vãnh hynhan tĩ'. ³⁰ Ëg kar pijé ùn kagyga tỹ há' he tĩ'. Ëg kar pijé ãg tỹ vãnh vĩ ki kagtĩg ki Topẽ mré vēmén tĩ'. Ëg kar pijé vãnh vĩ ãn mẽ kỹ ãg vĩ ki hã tó tĩ'. ³¹ Kỹ Topẽ mỹ to vĩ mág, ti kuprĩg tỹ nén ù há to ãjag tar han jé, ãjag kar tỹ jagnẽ mré rãnrãj kãn jé sir.

Ãjag tỹ nén han mũ ù tóg há sĩ nĩ, kỹ ù tóg há tãvĩ nĩ gé. Kỹ sóg ãjag mỹ nén ù há tãvĩ kãmén sór mũ, ha mẽ.

13

Vãnh kar to há nỹtĩnh ke

¹ Hẽn ri ke mũn ãg tóg ãprã ke ag vĩ tỹ hẽn ri ke tó há nỹtĩgtĩ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ag vĩ mré hã. Ëg tỹ jérĩn mỹ vãnh kar to há tũ nỹtĩn kỹ ãg tóg ón kỹ ke nĩ hã ra, ãg vĩ tag ti. Kỹ ãg tóg ón kỹ vĩ há han tĩ, *sino* tỹ véké kyr ãn ri ke. ² Topẽ tóg hẽn ri ke mũn ãg mỹ nén ù kar tó tĩ. Kỹ ãg vãnh jyvẽn há han tĩgtĩ. Hẽn ri ke mũn ãg tóg Topẽ ki rã há han kỹ nỹtĩ. Kỹ ãg ti vĩ to: “hỹ mỹ vỹ?” he tũ pẽ nĩgtĩ. Kỹ ãg tóg pãnónh mỹ: “ha tĩg,” he tũ, hã ra tóg sir tĩ tũ. Ëg tỹ jérĩn mỹ vãnh kar to há tũ nỹtĩn kỹ tóg tỹ ón kỹ ke nĩ. ³ Hẽn ri ke mũn ãg tóg ãg tũ vin kãn tĩ, ùn jagtar ag mỹ. Hẽn ri ke mũn ãg tóg ù tỹ *Jesus* kato tẽ mũ ag mỹ vãnh fẽg mũ, ag tỹ ãg pũn jé. Ëg tỹ jérĩn mỹ vãnh kar to há tũ nỹtĩn kỹ tóg ãg mỹ nén ù há han ke tũ nĩ.

⁴ Ëg tỹ vãnh kar to há nỹtĩn kỹ ãg tóg vãnh kar to fen nỹtĩ. Ag mỹ ãg tóg nén há kar han sór mũ. Ëg pijé jagnẽ tũ to én ke mũ'. “Ã kãfór vỹ tỹ inh nĩ,” henh ke tũ ãg tóg nĩ. “Ùn mág vỹ tỹ inh nĩ,” henh ke tũ ãg tóg nĩ gé. ⁵ Vãnh mỹ mẽ han ke tũ ãg tóg nĩ

gé. Ëg tũ tävĩ hã to jykrén ke tũ ãg tóg nĩ gé. “Ti hỹn nén ù ki kanhrãn ke tũ pẽ nĩ,” henh ke tũ ãg tóg nĩ gé. Kĩ ãg tóg ù tỹ ãg vóg kónãn mũ ra ti to jũnh ke tũ nĩ gé. ⁶ Ëg tỹ vỹjykre pãno ven kũ ti pijé ãg mũ sér tĩnh mũ'. Ëg tỹ ù tỹ ki hã tó mũ mẽ kũ tóg ãg mũ sér tĩnh mũ. ⁷ Ëg tỹ nén ù jagy vég mũ ra ãg pijé to vĩnh ke mũ'. Nén ù kar to ãg tóg: “Topẽ vỹ tag han há nĩ,” henh ke mũ. Ti hã ki ãg tóg nén ù kar ve sór ke mũ. Vẽnh kar to ãg fe mág nỹtĩnh mũ, ãg tỹ vẽnh kar to há nỹtĩn kũ.

⁸ Ëg tỹ vẽnh kar to há nỹtĩ ãn vỹ krỹg ja tũ nĩnh mũ. Jãvo ãg tỹ jagnẽ jykre ki vẽnh kanhrãn kũ jagnẽ jyvẽn tĩ ãn vỹ krỹg ja nỹ. Ëg tỹ ãg tỹ vẽnh vĩ ki kagtĩg ki Topẽ mré vēmén tĩ ãn vỹ krỹg ja nỹ gé. Ëg tỹ ãprã nén ù ki kanhró nỹtĩ ãn kar vỹ krỹg ja nỹ gé. ⁹ Ûri ãg tóg nén sĩ hã ki kanhró nỹtĩ. Nén sĩ tỹ ãg tóg jagnẽ jyvẽn tĩ, Topẽ tỹ ãg mũ tó tỹ. Ëg pijé ki kanhrãn kãn kũ nỹtĩ ver'. ¹⁰ Kãnhmar tóg vẽnh ven ke mũ, ù tỹ nén ù kar ki kanhró kar nĩ ãn ti. Kũ hã ãg tóg nén ù hynhan há tävĩ han kãn ke mũ, kurã ãn kã.

¹¹ Ëg mog mũ ri ke ti nĩ. Vãsỹ sóg sĩ ja jẽgtĩ. Kũ sóg ùn kãsir ag tỹ nén tó tĩ ãn tó ja nĩgtĩ gé. Ûn kãsir tỹ nén to jykrén tĩ ãn to sóg jykrén ja nĩgtĩ gé. Kejẽn sóg sanh há jẽ sir. Kũ sóg ùn kãsir jykre tovãnh kãn ja nĩgtĩ. ãn ri ke ti nĩ, ãg *Senhor* kãtĩg mãn ke ti. Ki kanhrãn kãn jé ãg tóg ke mũ, ãn kã. ¹² Ûri ãg tóg ve há han tũ nĩgtĩ ver, ãg *Senhor* jykre ti. Kũ tóg ãg tỹ vẽnh ve jafã ki vẽnh ve há han tũ ri ke nĩ. Kurã ãn kã ãg tóg nén kar ve há han kãn ke mũ, hã ra. Ëg hã vỹ tóg ti venh ke mũ. Ûri ãg tóg sĩn kũ ti ki kanhró nỹtĩ. Kurã ãn kã ãg tóg ki kanhrãn kãn ke mũ, ti tỹ

ĕg ki kanhró kar ěn ri ke.

¹³ Hã ký tag vỹ krỹg ja tũ nỹ, ha mẽ. Ĕg tỹ Topẽ ki rã mũ vỹ krỹg ja tũ nỹ. Ĕg tỹ ti hã ki nén ũ kar ve sór mũ vỹ krỹg ja tũ nỹ gé. Ĕg tỹ vĕnh kar to há vỹ krỹg ja tũ nỹ gé. Ký nén ũ pir tóg kãfór nĩ, hã vỹ: ĕg tỹ vĕnh kar to há nĩ, he mũ.

14

Ĕg tỹ jagnĕ ki rĩr ke

¹ Ký vĕnh kar to há nỹtĩm nĩ. Ký Topẽ mỹ to vĩm nĩ gé, ti kuprĩg tỹ nén ũ to ãjag tar han jé. Ti tỹ nén ũ to ĕg tar han tĩ ũ vỹ kãfór nĩ, hã vỹ: ĕg tỹ jagnĕ jykre ki kanhrãn ký jagnĕ jyvĕn tĩ, he mũ. ² Ĕg tỹ hã ra ĕg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vĕmĕn ký ĕg pijé ěprã ke ag mỹ nén ũ tó tĩ'. Topẽ hã mỹ ĕg tó tĩ. Ũ pijé ki kanhró nĩ', ĕg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vĕmĕn ký'. Topẽ kuprĩg hã tóg ĕg krĩn tĩ, ĕg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ěn tó jé. ³ Ĕg tỹ hã ra ĕg vĩ ki jagnĕ jyvĕn ký ĕg tóg ũ tỹ mĕg mũ kar jyvĕn tĩ sir. Tỹ ĕg tóg jagnĕ tar han tĩ, Topẽ to. Jagnĕ jyvĕn ĕg tóg tĩ. Jagnĕ fe kaj tỹ ĕg tóg tũ' he tĩ gé, ĕg tỹ jagnĕ mỹ ĕg vĩ ki vĕmĕn ký. ⁴ Ũ tỹ ĕg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vĕmĕn mũ vỹ vĕnh mỹ tỹ ũn tar jĕ sir, Topẽ to. Ũ tỹ ĕg vĩ ki vĕnh jyvĕn tĩ ěn tóg ĕg tar han kãn mũ sir, ĕg mré vĕnh mãn ký nỹtĩ ag kar.

⁵ Inh mỹ tóg há tĩ, ãjag kar tỹ ĕg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki Topẽ mré vĕmĕn ký. Ājag tỹ hã ra ĕg vĩ ki jagnĕ jykre to jagnĕ jyvĕn tag tóg há kãfór nĩ. Kejĕn ũ tóg ĕg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vĕmĕn tĩ. Kar ký ũ tóg ti vĩ ěn mẽ ký ĕg vĩ ki tó mũ sir, ti tỹ nén tó ja ěn ti. Tag vỹ há tĩ gé. Ũ tỹ vĕnh mãn ký nỹtĩ kar vỹ ki kanhrãn kãn mũ sir, ti vĩ ti. Ký ag tóg tỹ tar nỹtĩnh mũ sir.

⁶ Inh kanhkã', ha vé. Hẽn ri ke mũn sóg ãjag ki jun kÿ ãg tÿ vẽn vĩ ki kagtĩg ki vẽnén mũ. Kÿ sóg ãjag mÿ nén ù há han ke tũ nĩ, ãjag tÿ inh vĩ ki kagtĩg nÿtĩn kÿ. Jãvo isÿ Topẽ tÿ inh mÿ nén tó mũ tÿ ãg vĩ ki ãjag mÿ kãmén kÿ sóg tÿ ãjag tar han mũ sir, ãjag tÿ ki kanhrãn kÿ.

⁷ Vãkyn jafã to jykren nĩ. Ag tÿ kyn kónãn kÿ ãg tóg ki kagtĩg nÿtĩ sir, ag tÿ vãkyn mũ ti. ⁸ Kÿ *trombeta* kyr vÿ ge nĩgtĩ gé. Ag tÿ ti kyr mẽ kÿ *Soldado* ag vÿ vẽn kãnkãn tĩ, vẽn génh ke to. Ag tÿ kyn há han tũ nĩn kÿ ag pijé vẽn génh ke to vẽn kãn ke mũ'. ⁹ Ge ti nĩ gé, ãg vĩ ti. ãg tÿ ag tÿ ki kagtĩg ên tó kÿ ag tóg to jykren ke tũ nĩ gé, ãg tÿ nén tó mũ to. Véke ãg tóg vẽnén mũ sir, ãg tÿ gen kÿ.

¹⁰ Vẽn vĩ vÿ e nÿtĩ, ga tag kri. *Povo* kar vÿ vÿrmÿ vĩ nĩ' nĩ' he kar nÿtĩ. ãg vĩ pẽ ki ãg tóg vẽnén ki kanhró nÿtĩ. ¹¹ Kÿ sóg kejẽn hẽ tá ke ù vĩ mẽg tĩ. Sÿ ti vĩ ki kagtĩg nĩn kÿ sóg ti jykre ki kanhrãn ke tũ nĩ. Kÿ tóg inh jykre ki kanhrãn ke tũ nĩ gé. Ge ti nĩ gé, ãg tÿ vẽn vĩ ki kagtĩg ki vẽnén kÿ. Ki kagtĩg ãg tóg nÿtĩ sir.

¹² Topẽ kuprĩg tÿ ãjag tar han mũ ve sór ãjag tóg nÿtĩ, nén ù ù to. Kÿ tóg há tĩ. Kÿ hã ra ãg mré ke ag tar han ke to én nĩ. Ên hã to Topẽ mré vĩm nĩ, hã vÿ: ãg vĩ ki jagnẽ jyvẽn, he mũ.

¹³⁻¹⁴ ãg tÿ vẽn vĩ ki kagtĩg ki Topẽ mré vẽnén kÿ ãg tóg to jykren kÿ nĩ tũ ra ti mré vẽnén tĩ. Kÿ, ã tÿ vẽn vĩ ki kagtĩg ki vẽnén to tar nĩn kÿ Topẽ mÿ to vĩm nĩ, ti tÿ ã tÿ ãg mÿ ãg vĩ ki kãmén to ã tar han jé gé. Kÿ ã tóg: “tag tó ja inh nĩ, tag tó ja inh nĩ,” henh ke mũ gé sir, kÿ tóg há tĩ. ¹⁵ ãg tÿ to jykren kÿ nĩ tũ ra Topẽ mré vẽnén kÿ tóg há tĩ. ãg tÿ hã ra to

jykrén kÿ nÿn kÿ ti mré vēmén kÿ tóg há tĩ gé. Ęg tÿ to jykrén kÿ nĩ tũ ra Topě mÿ jãn kÿ tóg há tĩ. Ęg tÿ hã ra to jykrén kÿ nÿn kÿ ti mÿ jãn kÿ tóg há tĩ gé. Sÿ tag han kãn sór vĕ. ¹⁶ Ha vé, ã tÿ to jykrén kÿ nĩ tũ ra Topě to vĩ há han kÿ ã vĩ mĕg mũ ag vÿ ki kagtĩg nÿtĩ, ã tÿ ěg tÿ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vēmén kÿ. Kÿ tóg ag tÿ ã mré: “hÿ, hã vĕ,” henh ke mũ ra vĕnh mÿ tĩ. “Ti ne tó mũ vÿ? Sÿ ki kagtĩg tóg tĩ,” he jé ag tóg ke mũ. ¹⁷ Tó há han ã tĩgtĩ, ã tÿ ěg tÿ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vēmén kÿ. Hã ra ù tÿ mĕg mũ ag vÿ ki kagtĩg nÿtĩ, kÿ ã pijé ag tar han tĩ’.

¹⁸ Ęg tÿ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vēmén to sóg tar pĕ nĩ inhhã. To tar nÿn kÿ sóg ãjag kãfór nĩ. ¹⁹ Hã ra sóg tag tó sór tũ nĩ, ěg vĕnh mãn kÿ nÿtĩn kÿ. Hĕn ri ke mũn sóg vĕnh vĩ tÿ *mil* (ke) han ke mũ, ěg tÿ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vēmén kÿ. Hã ra sóg jérĩn mÿ ãjag tar han ke tũ nĩ. Sÿ nĕn to jykrén mũ hã tó sór inh mũ, kÿ sóg inh vĩ pir tÿ ãjag tar han ke mũ.

²⁰ Inh kanhkã’, to jykrén há han nĩ. Gĩr tÿ nĕn ù to jykrén tũ ěn ri ke nÿtĩ sór tũg nĩ. Vĕjykre pãno hã to gĩr tÿ ki kagtĩg nĩ ěn ri ke nÿtĩm nĩ, ãjag tÿ ti kórég han tũ nĩ jé. Kÿ tóg inh mÿ ãjag tÿ ùn sanh há ag tÿ nĕn ù há to jykrén há ěn ri ke nÿtĩnh há tĩ. ²¹ Ve ra, Topě vĩ rá ki tag vÿ rán kÿ nĩ, ha mĕ. “Inh *povo* tÿ inh vĩ mĕ jãvãnh nÿtĩn kÿ sóg ag mÿ ùn vĩ ù ag vĩ ki inh vĩ jĕnh ke mũ. Hã kÿ ag tóg mĕnh ke tũ nĩ, ag tÿ ag vĩ tũ ki ag mÿ kãmén kÿ,” he tóg, ěg *Senhor* ti. ²² Hã kÿ tóg tÿ ù tÿ Topě ki ge jãvãnh ag tÿ ki kagtĩg han jafã nĩ, ěg tÿ vĕnh vĩ ki kagtĩg tÿ vēmén mũ ti. Ti ki ge kÿ nÿtĩ ag mÿ ke pijé’. Jãvo ěg tÿ jagnĕ jykre ki kanhrãn kÿ jagnĕ jyvĕnh tag vÿ tÿ ti ki ge kÿ nÿtĩ ag tar han jafã nĩ.

²³ Ha vé, kejĕn ěg mré ke ag vỹ vĕnh mǎn kǎn mũ. Kỹ vĕnh kar tóg hĕn ri ke mũn ěg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vĕmĕn mũ. Kỹ ũ tỹ ki kagtĩg tóg venh kǎtĩg mũ, ũ tỹ *Jesus* ki rǎ ja tũ ti hĕn ri ke mũn. Kỹ tóg ăjag to: “krĩ vĕnh mỹ ag nỹtĩ,” hĕnh ke mũ sir, ón kỹ. ²⁴ ăjag tỹ ěg vĩ ki jagnĕ jykre ki kanhrǎn kỹ jagnĕ jyvĕn kỹ tóg hǎ ra há tĩ. Kỹ ũ tỹ *Jesus* ki rǎ tũ vỹ jun mũ. Kỹ tóg ăjag vĩ mĕnh mũ, kỹ tóg to jykrĕn ke mũ sir. ăjag vĩ to tóg: “hỹ, hǎ vĕ,” hĕnh ke mũ. Ti jykre pǎno to tóg jykrĕn ke mũ gé. ²⁵ Ti tỹ nĕn ũ to jykrĕn mũ vỹ vĕnh ven kǎn ke mũ. Kỹ tóg ti mỹ e tĩnh mũ sir. “Topĕ vỹ tỹ ũn mág nĩ,” he jé tóg ke mũ. Kỹ tóg ki kanhró nĩnh mũ. Tó jé tóg ke mũ sir, Topĕ tỹ ăjag mré nĩ ti.

Culto ki vĕjykre

²⁶ Kỹ ăjag vĕnh mǎn kỹ tag vỹ há nĩ, ha mĕ. ũ tóg Topĕ mỹ jǎn ke mũ. ũ tóg Topĕ vĩ tỹ vĕnh kanhrǎn kỹ tónh ke mũ. ũ mỹ tóg nĕn ũ tónh mũ, Topĕ ti, ti tỹ tỹ ăjag jyvĕn jé. ũ tóg ěg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vĕmĕn ke mũ. ũ tóg ti vĩ mĕ kỹ ěg vĩ pĕ ki tónh ke mũ, ti tỹ nĕn tó mũ ěn ti. Há kar ti nĩ. ²⁷ ăjag tỹ ěg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg ki vĕmĕn sór kỹ ũn pipir ag hǎ tóg tónh ke mũ, hĕn ri ke mũn ũn régre, ke tũ nĩ kỹ ũn tǎgtũ, jagnĕ ri ke. ũ tỹ tó kỹ ũ tóg jĕmĕg nĩ nĩ sir. Kỹ ũ tóg ti vĩ mĕ kỹ ěg vĩ pĕ ki ti tỹ nĕn tó mũ tónh ke mũ gé sir, vĕnh kar mỹ. ²⁸ Kejĕn tóg tũ nĩ, ũ tỹ ti tỹ nĕn tó mũ ěn tỹ ěg vĩ ki tónh ke mũ ti. Kỹ ěg tóg ěg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg tỹ *igreja* krĕm vĕmĕn ke tũ nĩ sir, vĕnh kar rĩnve. ăjag ĩn hǎ tá vĕmĕn nĩ, ěg tỹ vĕnh vĩ ki kagtĩg tỹ.

29 Kejēn ũ tóg ěg mǎ Topě tǎ ti mǎ nén tó ja kāmén sór mǎ, ěg vī ki. Ũn régre vǎ tónh ke mǎ, ke tǎ nǐ kǎ ũn tǎgtǎ, jagně ri kén. Kǎ ag vī mēg mǎ ag vǎ to jykren kǎ: “ki hǎ ke mǎ vǎ?” he mǎ. 30 Hǎ ra hēn ri ke mǎn Topě tóg ũ mǎ nén ũ tónh ke mǎ gé. Kǎ ũn vēmén vén mǎ tóg krǎg henh ke mǎ ver. Kǎ ũ tóg ti ri kén tónh mǎ sir, Topě tǎ ti mǎ nén tó ja ti. 31 Hǎ kǎ ājag kar vǎ jagně jyvén ke mǎ, ājag tǎ jagně ri kén vēmén kǎ. Gen kǎ ājag tóg jagně kanhrǎn ke mǎ sir. Jagně krǎ kuprǎg jé ājag tóg ke mǎ gé sir. 32 Topě kuprǎg vǎ ěg krǎn tǎ, ěg tǎ jagně jyvén jé. Hǎ ra ti pijé ěg tǎ nén tó sór tǎ ěn to ěg mǎ “tó ra!” he tǎ. 33 Kǎ tóg Topě mǎ há tǎ nǐ, ěg tǎ ũ vēmén jě ra ěg tǎ tó sór kǎ. Jagně ri kén tó kǎ tóg há nǎ. Kǎ vēnh kar tóg, ki kanhrǎn há han mǎ. Topě jykre kusan hǎ vě.

34 Topě tǎ vǎ tǎ ěg nǎtǎ. Ũ tǎ Topě vī tó jě ra ũn tǎtǎ fag vǎ, jagně mré vēmén ke tǎ nǐ. Hě tá *igreja* krēm ke fag vǎ jatu nǎtǎgtǎ, ěmǎ kar mǎ, kǎ ājag tóg fag ri ke han ke mǎ gé. Fag mén jykre mǎ fag mǎn ke mǎ. Topě jykren hǎ vě. 35 Kǎ fag tóg, fag tǎ ũ tǎ Topě vī tó mǎ ěn vī ki kagtǎg nǎn kǎ fag ĩn tá fag mén ki jēmēnh mǎ. ěg mǎ'a tóg tǎ, fag tǎ *igreja* krēm jagně mré vēmén sór kǎ. 36 Mǎ ājag mǎ tǎ hǎ tǎ? Ājag pijé *Jesus* ki ge vén', ha mě. E ěg nǎtǎ, *Jesus* ki ge mǎ ag, fag ke gé. Jagně kǎfór han tǎg nǎ. Ājag jo *Jesus* ki ge kǎ nǎtǎ ag jykre ki króm sórm nǎ, fag ke gé.

37 Ājag kǎ mǎ ũ hǎn: “Topě vǎ inh mré vēmén tǎ, ti kuprǎg tǎ inh krǎn tag to sóg tar tǎvǎ nǎ,” he tǎ. Kǎn hǎn ki kanhró nǎ, sǎ ājag mǎ Topě jykre tó mǎ tag, ājag tǎ *igreja* krēm vēnh mǎn ke to. ěg *Senhor* tǎ ěg

mỹ vễjyre nĩm jan hã vễ, sỹ ãjag mỹ rán mũ tag ti. ³⁸ Û tỹ tag to: “nén ù tũ vễ,” hen kỹ sóg ti to: “nén ù tũ vỹ tỹ ti nĩ,” he mũ gé.

³⁹ Inh kanhkã', Topẽ mỹ to vĩ mág, ti kuprĩg tỹ ãjag tar han jé, ãjag tỹ jagnẽ jykre ve kỹ jagnẽ jyvẽn há han jé, ẽg vĩ ki. Û tỹ ẽg tỹ vễnh vĩ ki kagtĩg ki vემენ sór kỹ ti mỹ: “vĩ tũg ra,” he tũg nĩ gé. ⁴⁰ Hã ra ù vემენ jẽ ra ã tỹ nén tónh ke mũ ẽn tó sór tũg nĩ. To jykre kusa nỹtĩm nĩ.

15

Jesus rĩr jẽ

¹ Inh kanhkã', sỹ ãjag mỹ *Jesus* kãme sér ẽn tó mãn ke vễ, sỹ ãjag mỹ tó ja ẽn ti. Ẽn kri fig ãjag tóg tĩ, kỹ ãjag tóg mĩ mũgtĩ. ² Ti vĩ kri nĩm kỹ ãjag tóg krenkren ke mũ, ãjag tỹ tovãnh tũ nĩn kỹ. Sỹ ãjag mỹ nén tó ja ẽn tỹ tũ' he tũg nĩ, ke tũ nĩ mũ ra ãjag tóg fagrĩnh mỹ kri fi ja nĩnh mũ. Kỹ ãjag tóg tá nén ù venh ke tũ nĩ gé.

³ Sỹ ãjag mỹ Topẽ vĩ kãmén kỹ sóg ãjag mỹ sỹ nén mẽ ja ẽn hã tó vén ja nĩgtĩ, hã vỹ: *Cristo* vỹ ẽg jagfỹ ter ja nĩgtĩ, ẽg tỹ Topẽ vĩ mranh ja tugrĩn, he mũ. Tag vỹ rán kỹ nĩ, Topẽ vĩ rá ki. ⁴ Kỹ ag tóg vễnh kej kã tá ti fi ja nĩgtĩ. Kurã tãgtũ tũg kỹ tóg rĩr mãn ja nĩgtĩ gé. Tag vỹ rán kỹ nĩ gé. ⁵ Kỹ tóg *Pedro* mỹ vễnh ven, kar kỹ ù tỹ 12 (ke) ag mỹ ke gé. ⁶ Kar kỹ tóg ù tỹ 500 (ke) kãfór ag mỹ vễnh ven gé, vễnh ven pir ki, ag vễnh mãn kỹ nỹtĩ ẽn ki. Ẽn ag kã mĩ ùn pipir ag tóg kãgter ja nĩgtĩ, hã ra ùn e ag tóg ver ẽg mré nỹtĩ. ⁷ Kar kỹ *Tiago* tóg ti ve gé, kar kỹ ti tỹ ùn vin mũ kar ag ke gé, *apóstolo* kar ẽn ag. ⁸ Kar kỹ sóg vãhã ti ve gé, ag kar nón. Sỹ ti venh ke tũ vễ vễ, sỹ kãnhmar

ti ki rã ja tũ nĩn kÿ. ⁹ *Apóstolo* ag krēm ke kar vÿ tÿ inh nĩ. Sÿ tá krÿg ke tũ vë vë, sÿ tÿ *apóstolo* nĩnh ke ti, isÿ Topê ki ge kÿ nÿtĩ ag vóg kónãn ja nĩn kÿ, fag ke gé. ¹⁰ Hã ra Topê tóg inh jagãgtãn. Hã kÿ tóg isÿ *apóstolo* han mũ. Kÿ ti pijé fagrĩnh mÿ inh jagãgtãn'. Rãnrãj mág han inh mÿr, ag rãnrãj kãfór kar. Hã ra sóg inh pir mÿ han tũ nĩgtĩ. Topê hã ne isar han tĩ', inh rãnrãj to'.

¹¹ Hã ra ãg kar tóg *Jesus* tó tĩ. “*Jesus* vÿ rĩr jẽ,” he ag tóg tĩ, *apóstolo* ù ag. Kÿ sóg tag tó tĩ gé, ag mré. Kÿ ãjag tóg sÿ ti kãmén kÿ inh vĩ kri fig tĩ. ¹² Ëg kar vÿ *Cristo* tÿ ti ter kar rĩr mãn ja ãn tó tĩ.

Jesus mré ãg rĩnrĩr mãn ke

Cristo rĩr mãn mũ ra ãjag kã mĩ ù tóg ón kÿ: “ãg ter kar kÿ ãg rĩr mãn ke tũ nĩ ha,” he tĩ'. Hã tũ vë. ¹³ Ëg tÿ ãg ter kar kÿ rĩr mãn ke tũ nĩ ra *Cristo* vÿ rĩr mãn ja tũ nĩnh mũ vë. ¹⁴ *Cristo* rĩr mãn ja tũ nĩ ra ãg tóg fagrĩnh mÿ ãjag mÿ ti kãmén ja nĩnh mũ vë. Kÿ ãjag tóg fagrĩnh mÿ kri fi ja nĩnh mũ vë. ¹⁵ Kÿ ãg tóg Topê to ón ja nĩnh mũ vë, ãg tÿ ti to: “*Cristo* rĩn mãn ja tóg nĩ,” hen kÿ. Kÿ ãg kar vÿ ti to ón ja nĩnh mũ vë. Hã ra tóg *Jesus* rĩn mãn ja nĩ, Topê ti.

¹⁶ Hÿ, ùn kãgter mũ ag rĩnrĩr mãn ke tũ nĩ ra *Cristo* vÿ rĩr mãn ja tũ nĩnh mũ vë, ha mẽ. ¹⁷ Kÿ *Cristo* rĩr mãn tũ nĩ ra ãg tóg fagrĩnh mÿ ti ki ge ja nĩnh mũ vë. Kÿ ãg tóg Topê vĩ mranh ja ãn hã ki nÿtĩnh mũ vë ver. Tÿ tũ' he ja tũ tóg nĩnh mũ vë, ti rĩr mãn tũ nĩ ra. ¹⁸ Kÿ ù vë gé, ha mẽ: ti rĩr mãn tũ nĩ ra ù tÿ *Cristo* ki ge kar kÿ kãgter mũ ãn ag vÿ nũgme ki vár kãn ke mũ gé vë vë, ha mẽ. ¹⁹ Hã kÿ tóg vënh mÿ tĩ, ãjag tÿ: “rĩr mãn ke tũ ãg nĩ,” hen kÿ. *Cristo* pijé ãg tÿ ga kri mũ tag tãvĩ ki rĩr nĩgtĩ'. Kanhkã tá

ẽg tóg junjun ke mũ. Ke tũ nĩ mũ ra ẽg tóg ãn jagtar ag káfór kar nỹtĩnh mũ vễ, ẽg tỹ fagrĩnh mỹ *Jesus* ki rã ja nĩn kỹ. Hã tũ vễ mỹr.

²⁰ *Cristo* vỹ rĩr mãn, ti ter kar kỹ. Hã vễ. ãn kãgter kỹ nỹtĩ ag kar kã mĩ ti rĩr mãn vén, hã kỹ ẽg tóg rĩnrĩr mãn ke mũ gé, ẽg tỹ ti ki ge kỹ. ²¹ ãn pir tugrĩn ẽg kar vỹ kãgter ke mũ, hã kỹ ẽg tóg ãn pir tugnĩn rĩnrĩr mãn kãn ke mũ gé. ²² *Adão* tỹ Topẽ vỹ mranh tugrĩn ẽg tóg kãgter kãn ke mũ, ẽg tỹ tỹ ti krẽ nỹtĩn kỹ. Ri ke ti nĩ. *Cristo* tugnĩn ẽg tóg rĩnrĩr mãn kãn ke mũ gé, ẽg tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩn kỹ.

²³ Topẽ tỹ nén to jykren mũn hã vễ, *Cristo* tỹ ẽg jo rĩr mãn tag ti. Hã kỹ tóg rĩr mãn vén. Kar kỹ ã tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag vỹ rĩnrĩr mãn ke mũ gé sir, ti kãtĩg mãn kỹ. ²⁴⁻²⁵ Kỹ vãhã kurã tỹ ẽgno vễ sir. Kurã ẽn kã *Jesus* vỹ Topẽ mỹ: “ã hã ne tỹ ẽg kri ke jẽ ha’,” henh ke mũ, ti panh mỹ. ãri tóg tỹ pã'i mág nĩ ver, *Cristo* ti. Kỹ tóg pã'i ã ag vỹ tỹ tũ' he kãn mũ, ãn jykre tar kar, ã tỹ ẽg káfór nỹtĩ kar. Hã jé tóg tỹ pã'i mág nĩ, *Cristo* ti.

²⁶ Ẽg tỹ Topẽ vỹ mranh tugrĩn ẽg kãgter kãn mũ. Hã ra tóg tỹ tũ' henh ke mũ gé, ẽg ter mũ tỹ. Kỹ ẽg ter mãn ke tũ nĩ ha, kurã tỹ ẽgno ẽn kã. ²⁷ Hỹ, vễnh kar vỹ tỹ ti krẽm ke nỹtĩ, ti tỹ ag jykre sãn kỹ, ti tỹ ãn mág ag vỹ tỹ tũ' hen kỹ. Vễnh kar vỹ tỹ *Cristo* krẽm ke nỹtĩ. Hã ra ãn pir vỹ tỹ ti krẽm ke tũ nĩ, hã vỹ: Topẽ, he mũ. ²⁸ Kurã ẽn kã tóg ti krẽm vễnh fẽg ke mũ gé, ti kósin ti, ti panh krẽm, ã tỹ vễnh kar tỹ ti krẽm vin ja ẽn krẽm. Kurã ẽn kã Topẽ tóg tỹ vễnh kar kri ke jễnh mũ, ti pir mỹ. Kỹ ã tóg ti ri ke jễnh ke tũ pẽ nĩ.

29 Ëg rĩr mǎn ke tũ nỹtĩ ra ãjag kǎ ù tóg fagrĩnh mỹ ùn ter mũ ag jagfy vẽn kygpenh mũ vẽn. Hǎ tũ vẽn hǎ ra. Rĩr mǎn jé ãg tóg ke mũ. 30 Hǎ kỹ sóg kurǎ kar ki ti jagy vэг tĩ gé. Hǎ ra sóg ag mỹ vẽn nenh tũ nĩgtĩ, ù tỹ inh vóg kónǎn sór mũ ag mỹ. 31 Kurǎ kar ki sóg ter kren' he tĩgtĩ. Ki hǎ sóg tó tĩ. Ki kanhró ãjag nỹtĩ. Æjag hǎ ki sóg tỹ ùn mág nĩ, *Jesus Cristo* ki, ãg *Senhor* ki. 32 Æmǎ tỹ *Éfeso* tá sóg mĩg mré rǎrá ri ke han. Ëg tỹ rĩr mǎn' he tũ nĩ ra tóg inh mỹ nén ù há han ke tũ nĩ vẽn. Æn kǎgter mũ ag rĩnrĩr mǎn ke tũ nĩ ra ãg tóg jatun mỹ ãg tỹ nén to én mũ han ke mũ vẽn, ãg tỹ: “mũ nỹ, jẽn jé, kron jé, ãg hỹn vaj kỹ ter ke mũ,” hen kỹ. 33 Hǎ tũ vẽn hǎ ra.

Kygně tũg nĩ. Tag to jykrén nĩ, ha mẽ: ùn vĩ kórég ag vĩ jēmē sór tũg nĩ. Vějykre pǎno han ti tĩ, ag vĩ kórég ti. 34 Krĩ há han ra, tag hǎ ne há nĩ!. Topě vĩ mranh tũg nĩ. Æjag kǎ mũ ù vĩ Topě ki kanhró tũ nỹtĩ ver'. Tag to vẽn mỹ en nĩ.

Ëg rĩr mǎn ke to vějykre

35 Kỹ ù tóg to jykrén kỹ inh mỹ: “Topě hỹn hẽ ri kenh ke mũ, ti tỹ ùn ter mũ ag rĩnrĩn mǎn jé?” he sór mũ. “Ëg fár hỹn hẽ ri kenh ke mũ?” he sór ãjag hỹn mũ. 36 To jykrén há han tũ ãjag nĩ ver. Nén ù fy jykre vĩ ãg ter ri ke nĩ, ha mẽ. Ëg tỹ krǎn kỹ tóg kugnǎnh tĩ, ti fár ti, jǎvo tóg ti kǎ tá mur mǎn mũ sir. 37 Kỹ ti fy pijé ti féj ri ke nĩ gé', ti tỹ han ke ti. Sĩ ti nĩ, *trigo* fy ti, nén ù kar fy ti ke gé. 38 Topě hǎ ne ti pẽn han mũ', ti féj ke gé, ti fej ke gé. Ti hǎ ne to jykrén tĩ!. Kỹ tóg nén kar fy mỹ ti féj ù nĩm', ti féj ù nĩm' he tĩ.

39 Kĩ nén ù fár vỹ ge nĩgtĩ gé. Ti pijé pir nĩ gé'. Ęg fár vỹ vỹrmỹ nĩ, kar kũ misu fár vỹ vỹrmỹ nĩ gé, kar kũ sēsĩ fár vỹ vỹrmỹ nĩ gé, kar kũ pirã fár vỹ vỹrmỹ nĩ gé.

40 Kũ kanhkã tân ag vỹ vỹrmỹ fár nỹtĩ gé. Ęprã ke ag vỹ vỹrmỹ fár nỹtĩ gé. Kũ ěg ve vỹ ge nĩgtĩ gé. Vỹrmỹ ěg ve nĩ' he kar nỹtĩ. 41 Rã jęngrę vỹ vỹrmỹ nĩ. Kysã jęngrę vỹ vỹrmỹ nĩ gé. Krĩg jęngrę vỹ vỹrmỹ nĩ gé. Kũ krĩg ag vỹ jagnę ri ke tũ nỹtĩ gé, ag jęngrę ki.

42 Ge ti nĩ, ěg ter kar kũ ěg rĩr mãn ke ti. Ter jé ěg tóg ke mũ. Kũ tóg ěg tỹ nén ù fy krãn ri ke nĩ sir, ěg fár tỹ ga ki rã mũ ti. Ęg rĩr mãn kũ ěg pijé ter mãn ke mũ'.

Kejën tóg ěg mỹ'a tĩ, ěg ter ke to hã. Hã ra ěg tóg sĩnvĩ nỹtĩnh mũ, ěg rĩr mãn kũ. Kũ ěg mỹ'a tóg tũ tĩnh mũ ha. 43 Krój ěg nỹtĩ. Hã ra ěg tóg tar nỹtĩnh mũ, ěg rĩr mãn kũ. 44 Ũri ěg tóg tỹ ěprã ke nỹtĩ. Kũ ěg fár vỹ tỹ ěprã ke fár nĩ. Ęg rĩr mãn kũ ěg tóg Topę kuprĩg jamã tá fár nỹtĩnh mũ. Ęprã ke fár ve vén ěg tĩ. Kar kũ ěg tóg Topę kuprĩg jamã tá fár ù venh ke mũ, ěprã ke fár ve kar kũ. 45-46 Hã kũ tag tóg rán kũ nĩ, ha mẽ: “ũn ve ti, *Adão* ti vỹ rĩr nĩ ja nĩgtĩ. Jãvo ù tỹ ěgno ti, *Cristo* ti vỹ ti kuprĩg tỹ nén kar rĩnrĩr han,” he ja tóg nĩgtĩ, Topę vĩ rá ki. 47 Ũn ve ěn, *Adão* ěn vỹ ga tỹ há(r) nĩ, hã kũ ti jykre tóg tỹ ěprã ke jykre nĩ. *Cristo* vỹ tỹ kanhkã tá ke nĩ. 48 Ũn ve vỹ tỹ ěprã ke nĩ, kũ ti krę kar vỹ tỹ ěprã ke nỹtĩ gé, ti mré. Jãvo *Cristo* vỹ tỹ kanhkã tá ke nĩ. Kũ ti mré ke kar vỹ tỹ kanhkã tá ke nỹtĩ gé, ti mré. 49 Ęprã ke ěn ve ri ke ěg nỹtĩ, ěg kar tỹ *Adão* ve kũ. Kũ ěg tóg kanhkã tá

ke ãn ve ri ke nýtĩnh ke mũ gé, ãg tỹ *Cristo* ve kỹ, ãg rĩnrĩr mǎn kỹ.

Jesus kǎtĩg mǎn kỹ tóg ãg kar han mǎn ke mũ

⁵⁰ Inh kanhkǎ', sỹ ãjag mỹ tag tó há han sór vễ, sỹ ki kanhrǎn há han kỹ, ha mẽ. ãg fár tỹ ãprǎ ke tag pijé Topě tỹ tỹ ãg pǎ'i nĩ venh ke mũ'. Nén ter ke mũ ãn pijé nén ù ter vǎnh tá venh ke mũ'. Topě vỹ ãg han mǎn ke mũ, ãg tỹ ve jé.

⁵¹ Kỹ sóg ãjag mỹ nén ù tó sór mũ gé, ãjag tỹ mẽ ja tũ ti, ha mẽ. ãg kǎ mĩ ù ag tóg ti jun ke pětẽm mũ. Kǎgter ke tũ ag tóg nĩ. Kỹ Topě tóg ãg kar han mǎn kǎn ke mũ, kurǎ ãn kǎ, ãg tỹ ti ki ge kỹ nýtĩn kỹ. ⁵² Kỹ tóg ãg tỹ pan ke kar mrin ke ãn ri ke nĩnh mũ, ti tỹ ãg han mǎn ke ti, *trombeta* kyr rén kǎ. *Trombeta* kyr ãn vỹ mẽ há tĩnh mũ. Kỹ ùn kǎgter mũ ag vỹ rĩnrĩr mǎn kǎn ke mũ, ag tỹ kǎgter mǎn tũ nĩ jé sir. ãn kǎ tóg ãg hynhan mǎn ke mũ gé sir. ⁵³ Ha vé, ti tỹ ãg fár kókrǎnh ke mũ tag tỹ ù han ke tũ nĩ ra ãg tóg venh ke tũ nĩ vễ, kanhkǎ ti. Hǎ ra tóg ãg fár ter ke mũ tag tỹ ù han ke mũ, ti han mǎn kỹ, ti ter mǎn tũ nĩ jé, kókrǎnh mǎn tũ nĩ jé. ⁵⁴ ãg fár kókrǎnh ke mũ tag tỹ tóg ù han ke mũ, ti kókrǎnh vǎnh nĩ jé sir. Kurǎ ãn kǎ ãg tóg vễnh rá tag venh ke mũ gé, vǎsỹ rán kỹ nĩ tag, hǎ vỹ: “tũg ti huri, ãg ter ke mũ ti,” he mũ. “ãg ter ke pǎte rẽg kỹ Topě vỹ tỹ tũ' hé. ⁵⁵ Kǎgter ãg tóg tĩ ver. Hǎ ra ãg tóg tag ve mǎn ke tũ nĩ ha. Nén ù tỹ ãg tugtǎn ri ke ti nĩ, ãg ter ke ti. Hǎ ra Topě tóg tỹ tũ' hé,” he tóg, Topě vĩ rá ki.

⁵⁶ Topě vĩ mranh hǎ tugrĩn ãg tóg kǎgter tĩ. Topě tỹ ãg jyvẽn tugrĩn ãg tóg ãg tỹ ti vĩ mranh ja ãn ki

kanhrän mũ. Ęg tỹ mranh sór tũ ra ěg tóg mranh tĩ.
⁵⁷ Hã ra *Jesus* tóg tỹ tũ' hé huri.

Topě hã mỹ sóg vĩ há han mũ. Ti hã vỹ ěg tar han tĩ, ěg tỹ ti vĩ mranh mãn tũ nĩ jé. Ęg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* tugrĩn tóg ěg tar han tĩ.

⁵⁸ Tag to jykrén kỹ tar nỹtĩm nĩ, Topě to, ājag tỹ ti ki rã tovãnh tũ nĩ jé. Ājag to sóg há tävĩ nĩ, inh kanhkã'. Ęg *Senhor* rãnrãj han kãn sórm nĩ. Tag to jykrén nĩ, ha mē: ěg pijé véké rãnrãj mũgtĩ', ěg tỹ ěg *Senhor* rãnrãj han kỹ'. Ti kaja ve jé ěg tóg ke mũ mỹr, kanhkã tá.

16

Ęg tỹ ěg mré ke ag jagãgtãn ke

¹ Kỹ sóg ājag tỹ ũ tỹ Topě ki ge kỹ nỹtĩ ra jagtar nỹtĩ ag mỹ jãnkamy jěñěnh ke ěn tó sór mũ gé sir. Ga tỹ *Galácia* tá *igreja* krēm věnh mãn tĩ ag mỹ sóg tag tó ja nĩ, sỹ ājag mỹ tónh ke tag ti, ha mē. ² *Domingo* kar ki nén ũ sĩ tỹ vyrmỹ nĩm nĩ, ājag ĩn tá. Ājag tỹ *Domingo* kar ki nĩm han kỹ tóg koměr hã mog mũ sir. Kỹ tóg kar kỹ nĩnh, sỹ ājag ki jun mũ ra. Ājag tỹ inh kãtĩg ke mũ jo vyr mỹ nĩm han ja tũ nĩn kỹ tóg há tũ nĩ. ³ Kỹ ũ ag kuprěg nĩ gé, ag tỹ ājag tỹ nén nĩm mũ ma mũ jé, *Jerusalém* ra, ājag tỹ tá ke fag mỹ nén ven sór mũ ti. Inh jun kỹ sóg ag jěgněnh ke mũ, věnh rá mré hã. ⁴ Ājag tỹ nén ũ ěn éhé nĩn kỹ sóg hěn ri ke mũn ma tĩg sór mũ gé. Kỹ sóg ag mré tĩg ke mũ gé.

Paulo tỹ nén han sór mũ

⁵ Kỹ sóg, isỹ ga tỹ *Macedônia* mĩ kutěn kỹ vãhã ājag tá jun sór mũ sir. Isỹ *Macedônia* mĩ kutě sór

vê. ⁶ Hã ra sóg ãjag mré nĩ mág sĩ han sór mũ, ti tỹ inh mỹ ki króm ken kỹ. Hẽn ri ke mũn sóg prỹg kusa fĩn rãm ke mũ, ãjag mré nĩ ki. Kỹ ãjag tóg sir inh jagãgtãn ke mũ, isỹ kar hẽn ra tĩg ken kỹ. ⁷ Inh pijé ãjag ve sĩ han sór mũ'. Hã ra sóg ver kutar nĩ, hã kỹ sóg kar hã ãjag venh tĩg sór mũ. Sỹ ãjag mré nĩ sór vê mỹr, ãg *Senhor* mỹ há nĩn kỹ. ⁸ Ver sóg ãmã tỹ *Éfeso* tag kã nĩ ki fénhta tỹ *Pentecoste* pétẽm sór mũ. ⁹ Tag ki ke ag tóg mẽ há han mũ, inh vĩ ti, ù tỹ hẽn ri ke ag. Hã ra tag ki ver ù tỹ inh kato vãsãnsãn mũ ag vỹ e nỹtĩ. Hã kỹ sóg *Éfeso* tag kã nĩg mág sĩ han sór mũ, sỹ kar ãjag venh tĩg jé.

¹⁰ Hẽn ri ke mũn *Timóteo* tóg ãjag ki jun ke mũ. Kỹ ti vĩ jẽmẽ há han nĩ, ti mỹ'ãg tũ nĩ jé, ti tỹ ãjag mré nĩn kỹ. ãg *Senhor* rãnrãj han tóg tĩ mỹr, inh kóm. ¹¹ Kỹ ti to é he tũg nĩ, ti kyrũ hã ra. Kỹ ti tĩg ken kỹ ti jagãgtãn nĩ gé, ti tỹ jatun mỹ inh ki jun jé. Sỹ ti jãvãnh vê, ãg régre ag mré hã.

¹² ãg régre tỹ *Apolo* mré sóg vẽnẽn gé. Ti mỹ sóg to vĩ mũ vê, ti tỹ ãjag venh tĩg jé, ãg régre tỹ ãjag venh kãmũ tag ag mré. Hã ra tóg tĩg jãvãnh nĩ ver. Ti tỹ ti mỹ ki króm ken kỹ ti nẽji kejẽn ãjag venh tĩg ke mũ hã ra.

Jesus ki ge kỹ nỹtĩ ag tỹ jagnẽ mĩ ãkrén

¹³ ãjag kanẽ nĩm nĩ. ãg *Senhor* ki rã tovãnh tũg nĩ. Krónh ke tũg nĩ, tar nỹtĩm nĩ. ¹⁴ Kỹ ãjag tỹ nén ù kar han kỹ vẽnẽn kar to há nỹtĩm nĩ.

¹⁵ Kỹ sóg ãjag mỹ nén ù tó sór mũ gé, *Estéfanos* fag to mỹr. Tag fag vỹ *Jesus* ki ge vén ja nĩgtĩ, ãjag jamã tá. Kỹ fag tóg Topẽ tũ fag ki rĩr nỹtĩgtĩ, Topẽ tũ fag kar ki. ¹⁶ Hã kỹ sóg fag tó mũ, ãjag mỹ. Kỹ fag vĩ

jëmëm nĩ. Kĩ Topẽ rãnrãj han mũ ag kar vĩ jëmëm nĩ gé, ãg mré rãnrãj mũ ag kar vĩ ti.

¹⁷ *Estéfanas* tóg inh ki jun há han, *Fortunato* ke gé, *Acaico* ke gé. Ag tỹ inh ki junjun kũ inh fe tóg mrin ke mũ m̃yr. Sỹ ãjag venh há tĩn kũ tóg inh m̃y sér pẽ tĩ, sỹ ag ve kũ, ag tỹ tỹ ãjag mré ke ñytĩn kũ. ¹⁸ Inh m̃y ag tóg vĩ há han mũ, ãjag to, kũ ag tóg inh krĩ kusãg mũ sir. Ag tỹ ãjag krĩ kusãg ke vë gé. Û tỹ ge to há tãvĩ ñytĩm nĩ.

¹⁹ Ga tỹ *Ásia* tá *igreja* krēm vënhmãn tĩ ag vỹ ãjag mĩ ãkrég tĩ. Kĩ *Áquila* mré *Priscila* fag vỹ ãjag mĩ ãkrén mág tĩ gé, fag tỹ ãjag mré ãg *Senhor* ki ge kũ ñytĩn kũ. Fag ãn krēm fag tóg *culto* han tĩ. Fag ãn tá *culto* venh kãmũ fag vỹ ãjag mĩ ãkrég tĩ gé, ²⁰ kar kũ ãg *Senhor* ki ge kũ ñytĩ fag kar ke gé. Jagnẽ to há tãvĩ ñytĩm nĩ, kũ jagnẽ ki nhun ke ri ke han nĩ, *Jesus* mré ke kar ki, ãjag tỹ jagnẽ nĩgé kãgmĩ kũ.

²¹ Sỹ vãhã vësóg ki ãjag m̃y rán vë, ù tỹ inh vĩ rán ja pãte, inh, hã vỹ: *Paulo*, he mũ. ²² Topẽ m̃y sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ù tỹ ãg *Senhor* to há tũ ãn ag vóg kónãn kãn jé. “*Maranata*,” he sóg tĩ, hã vỹ: ha kãtĩg, *Senhor*, he mũ, ãjag vĩ ki.

²³ ãg *Senhor* tỹ *Jesus* m̃y sóg to vĩ tĩ, ti tỹ ãjag tar han jé. ²⁴ ãjag jé isỹ ãjag to há tãvĩ nĩ ki kanhrãn, ãg tỹ *Jesus Cristo* ki ge kũ ñytĩn kũ.

Hã vë.

Topẽ vĩ rá **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 26 Mar 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc